

GESTALTNINGSPROGRAM VÅRBY UDDE

Gestaltningsprogrammet är framtaget av Arkitema på
uppdrag av Magnolia & Huddinge kommun

Beställarens representant:

Luigi Fallai, Magnolia Bostad AB
Angelica Andersson, Magnolia Bostad AB,
(medverkan fram till 20210125)

Fastighetsägare:

Kjell Nordström, Spendrups

Huddinge kommuns representanter har varit:

Hanna Vogelius, Planarkitekt, projektledare
Raad Alvajid, Planarkitekt, projektledare
(medverkan fram till 2021-07-16)
Mattias Carlswärd, Exploateringsingenjör
Mauricio Ruiz Vergara, Gatuprojektering
Farid Ruhani, Trafikplanerare
Susanna Udd, Landskapsarkitekt

Arkitemas utredningsgrupp har varit:

Stefan Pollard, Ledande Arkitekt, (medverkan
fram till 20220600)
Jens Almström, Ledande Arkitekt
Anna Sonesson, Arkitekt
Sanna Hagen, Arkitekt
Sofie Ercole Strandberg, Arkitekt
Johanna Wadhstorp, Planarkitekt

Ellen Stenberg, Planarkitekt
Per Axelsson, Ledande Landskapsarkitekt
Amanda Vestberg, Landskapsarkitekt
Hampus Trotzig, Landskapsarkitekt
Nicolai Bülow-Rousting, Landskapsarkitekt
(medverkan fram till 20230215)
Karolin Hård, Landskapsarkitekt (medverkan fram
till 20220921)
Oscar Samuelsson, Landskapsarkitekt
Jesper Karlsson, Landskapsarkitekt

Underkonsulter till Arkitema har varit:

Alexander Cederoth, Black Ljusdesign

Övrig projektgrupp:

Kurt Pettersson, Uppdagsledare gatuprojekter-
ing, Structor Mark AB
Eric Andin, Teknikansvarig Gata, Structor
Christoffer Sörensen, Teknikansvarig
Ledningssamordning, Structor Mark AB
Johan Ericsson, Ledande Trafikingenjör, Sweco
Edgars Gotlands, Trafikingenjör, Sweco
Per Askling, Structor Dagvatten, Structor
Dagvatten.
Johan Sandström Lundh, Structor Dagvatten
Karin Månsson, SHH, affärsutvecklare

MAGNOLIA

Arkitema ..

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING

ARKITEKTUR I HUDDINGE	5
VISION & SYFTE	6
BAKGRUND & HISTORIA	9
HÅLLBARHET	11

STADSDELEN

ILLUSTRATIONSPLAN	14
KONCEPT	16
STRUKTUR & DELOMRÅDEN	18
PLATSER OCH OFFENTLIGA RUM	19
ENTRÉER & TORG	20
LANDSKAPSTYPOLOGIER	22
INNERGÅRDAR OCH TAKTERRASSER	26
KONST I VÅRBY UDDE	28

BEBYGGELSE

KVARTERSSTRUKTUR OCH HÖJDER	32
KARAKTÄRSBYGGNADER	33
BOTTENVÅNINGARNAS KARAKTÄR	34
FASADLIV	35
OMGIVANDE BEBYGGELSEKARAKTÄR	37
BULLERSKÄRMAR	38
AKUSTIKTAK	40
TEKNISKA ANLÄGGNINGAR	41

GATOR

GATUTYPER	44
CENTRALA TORGET	45
VÅRBY ALLÉ	46
CENTRAL LOKALGATA	47
LOKALGATA	47
GÅNGFARTSGATA	48
STRANDGATA	48
BELYSNING	49
DAGVATTENHANTERING I GATURUMMET	50

GATUTRÄD & PARTIKELREDUCERANDE VEGETATION	52
---	----

DELOMRÅDEN

DELOMRÅDE A	56
DELOMRÅDE B	60
DELOMRÅDE C	74
DELOMRÅDE D	90
DELOMRÅDE E	104
DELOMRÅDE F	110
DELOMRÅDE G	115
DELOMRÅDE H	117

GESTALTNING I ByGGSKEDET	132
--------------------------	-----

ARKITEKTUR I HUDDINGE

Steg 1. Utgå ifrån platsen

Att prioritera strategiska platser

Att ta vara på och utveckla befintliga kvaliteter

Att läka

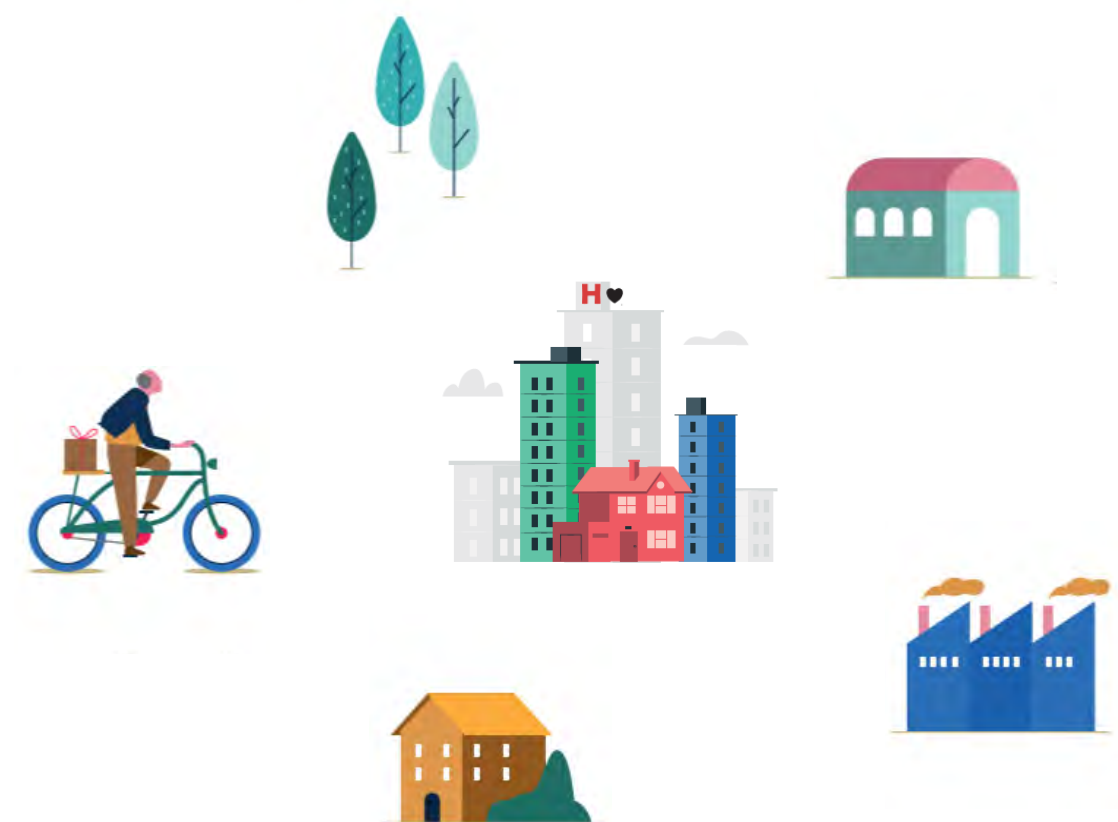
Sammanfattning av Huddinges arkitekturstrategins två steg.

Huddinge kommuns arkitekturstrategi bygger på att alla projekt, vare sig det är stora stadsutvecklingsprojekt, ombyggnader, kompletteringar i befintlig miljö eller andra åtgärder i bebyggelsemiljön ska genomgå två huvudsteg: utgå ifrån platsen och utveckla platsen. För att skapa attraktiva och levande stadsmiljöer har följande teman identifierats i Huddinge som särskilt viktiga att beakta: publika rum, historiska spår, skala och täthet, rörelser och stråk, gröna och blå rum samt inkluderande rum.

Ordet gestaltning betyder att ge form och gestaltningen börjar bearbetas redan vid de inledande idédiskussionerna. Under hela projektet bearbetas gestaltningen och detaljeringsnivån förfinas.

Arkitektur handlar om en sammanvägning av tekniska, funktionella och konstnärliga aspekter på den byggda miljön. En förutsättning för att åstadkomma god arkitektur är att det finns en gemensam vision om kvalitet, samt god kunskap om och förståelse för det landskap som projektet förhåller sig till, oavsett om landskapet utgörs av stad eller landsbygd.

SYFTE OCH VISION

SYFTET MED GESTALTNINGSPROGRAMMET

Gestalttningsprogrammets syfte är att säkerställa att bebyggelse och stadsrum får de kvaliteter som kommun och byggaktör gemensamt kommit överens om under planprocessen. Den överenskomna kvalitetsnivån ska vara tydligt formulerad. Med det menas att kvalitetsnivån ska hållas även om det finns olika förslag på lösningar.

Gestalttningsprogrammet ska underlätta för Huddinge kommun att säkerställa att gestaltningen håller den överenskomna kvalitetsnivån. För byggaktören är det tydligt vilken kvalitetsnivå som förväntas uppnås.

Med gestalttningsprogrammet som stöd blir det lättare att hålla en gemensam gestaltningssidé levande under hela projektet.

Varför ett gestalttningsprogram?

- Skapar en gemensam målbild mellan kommunen och byggaktörer
- Håller en gemensam stadsbyggnadsidé levande under ett projekt med lång genomförandetid
- Säkerställer kvaliteten i gestaltningen inför genomförandet
- Utgör stöd för kommunen vid bygglovsprövningen
- Förtydligar vilka överväganden som ligger bakom val av olika lösningar vilket därmed klargör detaljplanens bestämmelser
- Formulerar och motiverar gestalttningsprinciper
- Förtydligar innebörden av planbestämmelser eller ger exempel på lösningar som uppfyller planens bestämmelse

Visionsbild för Vårby udde

VISION FÖR VÅRBY UDDE

Vårby udde ska bli en levande stadsdel där människor både bor och arbetar. Stadsdelen ska erbjuda service och mötesplatser som förenklar och förgyller vardagslivet för de som rör sig i området. Vårby udde ska utformas till att bli en attraktiv plats som man vill besöka.

Stadsdelen Vårby udde växer fram ur ett gammalt industriområde för bryggeriverksamhet, vilket ska göra sig påmint när man rör sig runt i området. Den befintliga byggnaden "Cigarren", i hjärtat av stadsdelen, kommer att renoveras och offentlig miljö utformas för att lyfta fram platsens historia, med passande materialval. Vegetation tillförs till det hårdgjorda industriområdet och skapar gröna samband mellan vattenlinjen och sjön Gömmaren. Mälaren är en viktig del i stadsbilden och har tillgängliggjorts med ett allmänt parkstråk för allmänheten i och med stadsutvecklingen.

Vårby udde ska inte längre vara isolerat och svårtillgängligt och präglad av faktiska inhägnader. Istället ska det utvecklas till en stadsdel där alla kan ta del av de kvaliteter som platsen har. Oavsett om man rör sig ifrån Masmö/Vårby Haga, Vårby gård eller omgivande områden ska man på ett lätt, tryggt och trevligt sätt kunna ta sig till Vårby udde.

Vårby allé ska förvandlas till en stadsgata som passerar Vårby uddes målpunkter med det centrala torget, skolan och Vårbybadet. Gatan förbinder även området med omkringliggande stadsdelar. Med sitt läge mellan två tunnelbanestationer är Vårby udde en stadsdel där det är naturligt att promenera, ta cykeln eller resa kollektivt. Tillsammans gör dessa lösningar Vårby udde till en hållbar stadsdel som redan från början planerats med ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet i fokus.

Visionsbild för Vårby udde

Det är enkelt att bo, leva och verka hållbart i Vårby udde.

Vårby udde är en plats där man ska känna sig välkommen och trygg, dygnet runt, året om. Integration är nyckeln till god sammanhållning och för människor närmare varandra oavsett ålder, kön, bakgrund och kultur. Utformningen av det nya Vårby udde syftar till att skapa en plats där alla kan vara och verka på lika villkor.

Gestaltningens syfte och mål är att skapa samsyn och en gemensam referensbas för projektets nuvarande och kommande aktörer samt att säkerställa en väl genomförd och långsiktigt hållbar stadsdel. Programmet ska dessutom fungera vägledande för projektet efter

planskede och utgöra stöd vid kommande handläggning av bygglov.

Gestaltningens program beskriver och konkretiserar principerna för stadsrummens och bebyggelsens utformning. Riktlinjer läggs fast för användning av material, färger, vegetation, belysning och andra element som ger området och bebyggelsen önskad karaktär. Det är viktigt att riktlinjerna inte enbart gäller områdets uppbyggnadsfas utan fortsätter att vara vägledande så att områdets specifika karaktär och identitet fortsätter att genomsyra den framtida utvecklingen. Gestaltningens program ska läsas tillsammans med detaljplanen med tillhörande dokument.

BAKGRUND & HISTORIA

Vårby bryggeri, tappning 1967

Vårby udde kommer att bli en ny stadsdel som grundas i den rika historia som finns på platsen. Områdets läge vid Mälaren har en historia från förhistorisk tid då vattnet utgjorde en viktig transportled in mot Stockholm. Mälarens betydelse lever kvar i bryggor och båtklubb som finns inom planområdet och som stärker stadsdelens sjönära karaktär.

I närheten av Vårby udde finns ett gravfält från järnåldern och Vårby gård var ett gods med anor från medeltiden.

Den sedan århundraden kända Vårby källa fick under 1700-talet status som hälsobrunn och kring den växte en kultur fram med badhus och brunns hus. Under denna period började öl

bryggas på platsen. Denna tradition har levt kvar fram till idag genom Spendrups AB, som har ägt stora delar av planområdet och bedrivit en bryggeriverksamhet på platsen vilken givit området dess industriella prägel, väl synlig än idag. Den nya stadsdelen har en rik historisk källa att bygga vidare på.

Då bryggeriverksamheten på platsen avvecklades uppstod möjligheten att bygga upp en ny stadsdel på redan utbyggd mark i ett sjönära läge. Spendrups AB sålde marken till Magnolia bostad AB som sedan 2017 arbetat tillsammans med Huddinge kommun för att utveckla Vårby udde till en levande stadsdel. Genom att bygga vidare på områdets kvalitéer skapas möjlighet för cirka 2000 nya bostäder i

Mineralvattenfabriken, fabrikationshallen 1951

en kvartersstruktur med centralt torg, parker, strandpromenad och kommersiell och offentlig service. Det som idag är ett slutet industriområde öppnas upp för boende och besökare med goda förbindelser till omgivande bostadsområden i Vårby gård, Masmö och Vårby Haga.

Området runt det centrala torget är tänkt att präglas av områdets industriella arv. Verkstadsbyggnaden "Cigarren" planeras återfå sin ursprungliga gestaltning med karaktäristiskt sågtandstak. Torget och byggnaderna som ramar in de centrala delarna bygger vidare på den industriella karaktären och får detaljer och fasadmateriell med industriell prägel. Bevarade detaljer från bryggeriverksamheten tas om hand och placeras i det offentliga rummet.

HÅLLBARHET

Konceptillustration av en flerskiktad skärm av vegetation som skyddar och renar luftpartiklar, Arkitema

Huddinge kommun arbetar med hållbarhet bland annat genom sitt strategiska dokument Miljöprogram 2017-2021. Där berörs ekologiska, sociala och ekonomiska aspekter. I översiktsplanen har kommunen även tagit fram mer långsiktiga mål för den önskvärda samhällsutvecklingen i Huddinge till år 2030. Alla dessa områden och mål är relevanta också i utvecklingen av Vårby udde och ligger som grund för hållbarhetsarbetet.

Hållbarhet har varit ett ledord för hela Vårby udde-projektet i framtagandet av både planhandlingarna och gestaltningsprogrammet. Vårby udde är ett projekt med stor potential och på grund av dess stora skala är det möjligt att hantera stora hållbarhetsfrågor och skapa synergier och effektivisering av till exempel större infrastrukturlösningar. Det gör det möjligt att skapa hållbara lösningar i ett stort sammanhang och med positiva konsekvenser som sträcker sig en lång tid framöver. Hållbarhetsaspekterna är väl inarbetade i gestaltningen av Vårby udde.

I arbetet med hållbarhet för Vårby udde har en handlingsplan för hållbarhet tagits fram. Målen i handlingsplanen presenteras nedan och återfinns genomgående i gestaltningsprogrammet.

- Förnybar energi ska vara den ledande energikällan i Vårby udde
- Stadsdelen ska främja en hållbar bebyggelse
- Vårby udde ska anpassas till efterkommande klimatförändringar
- Ingen negativ påverkan ska ske på Mälaren och Gömmarbäcken
- Stärk den biologiska mångfalden i stadsdelen
- Vårby udde är en levande och trygg stadsdel där boende, besökare och verksamma kan verka på lika villkor
- I Vårby udde är det lättast att använda hållbara färdssätt
- Vårby udde ska ha en god ljudmiljö

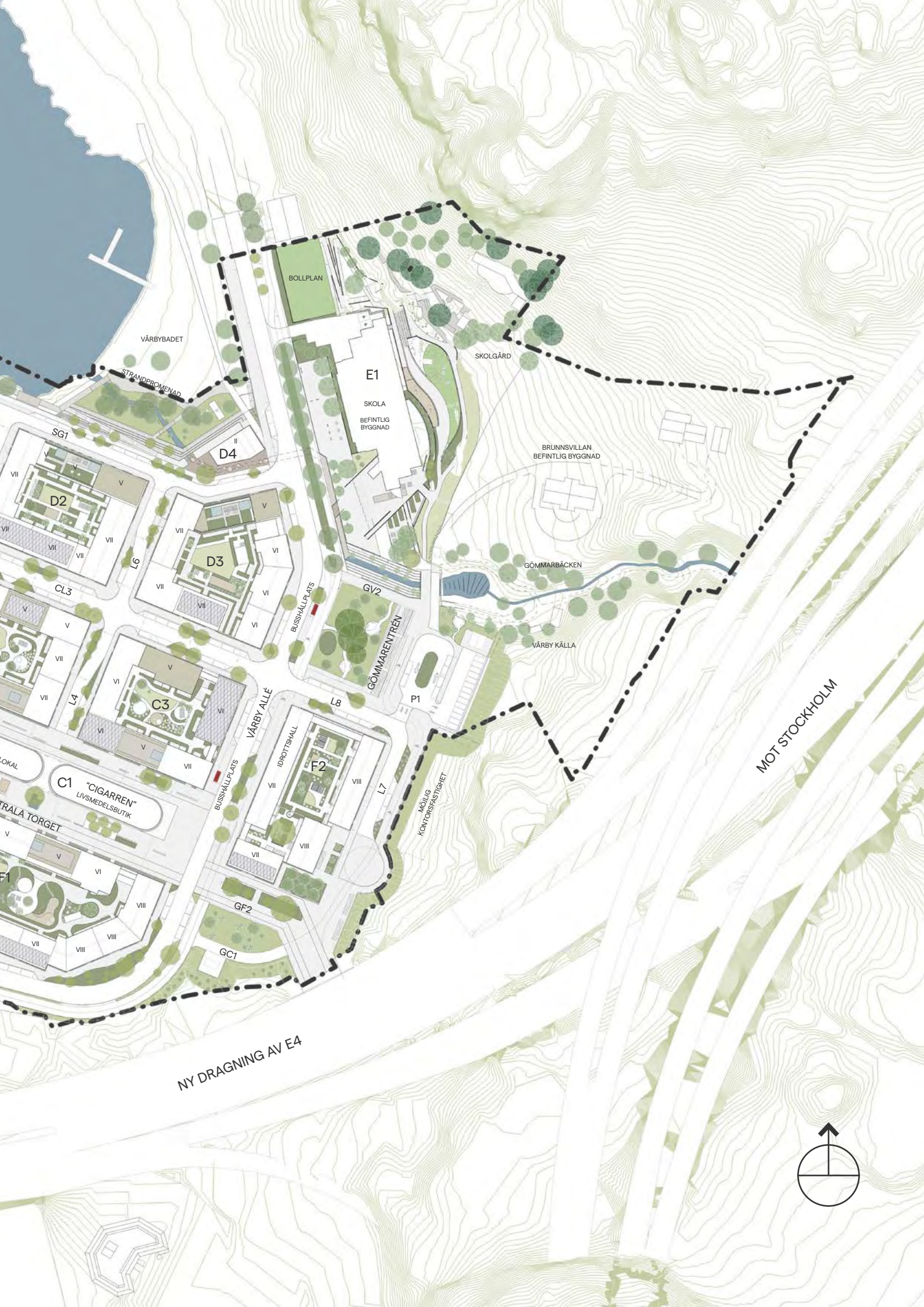
STADSDELEN

ILLUSTRATIONSPLAN

1:2000 (A3)

NY DRAGNING AV E4

MOT STOCKHOLM

KONCEPT

GATUSTRUKTUR

- Gatustrukturen skapar en tydlig kvartersstruktur i stadsdelen.
- Korta avstånd skapas.
- Flera entréer och kopplingar skapas till stadsdelen och närliggande områden.

BEBYGGELSESTRUKTUR

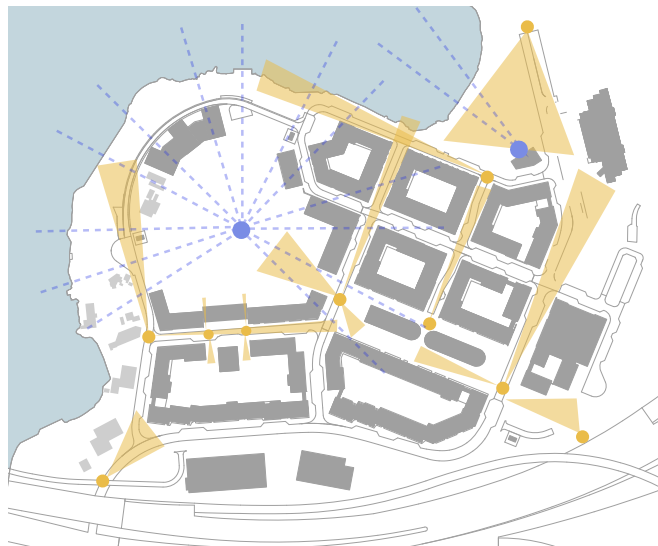
- Sammanhållen kvartersbebyggelse med privata gårdar. Strukturen orienteras för att skapa utblickar mot natur- och vattenområden.

STRÅK OCH MÖTESPLATSER

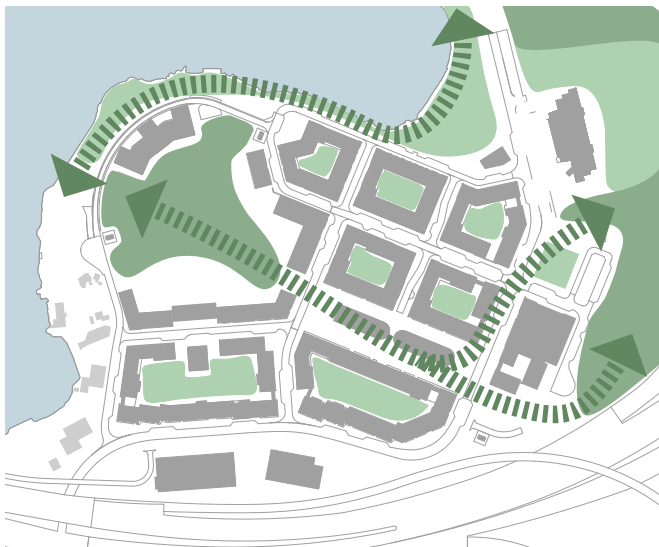
- Vårby udde får ett centralt beläget torg i anslutning till Vårby allé.
- Platsbildningar skapas i olika storlekar och med hänsyn till terrängen.
- I stadsdelen skapas nya allmänna mötesplatser, så kallade hotspots.

UTBLICKAR

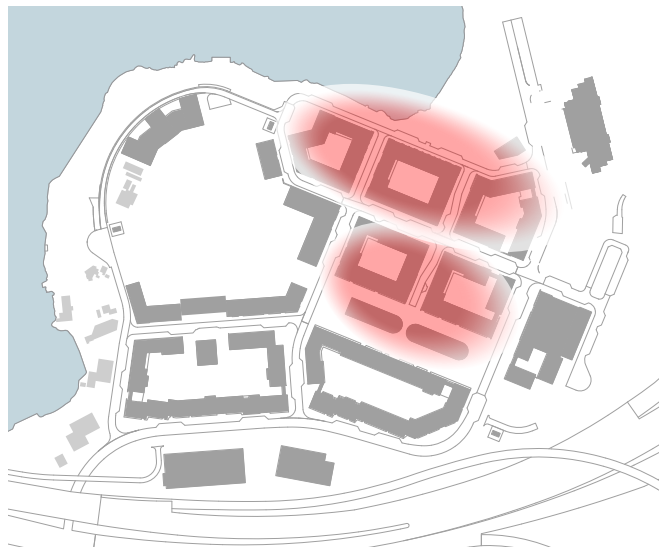
- Befintliga utblickar bevaras.
- Nya utblickar skapas i stadsdelen.

GRÖNSTRUKTUR

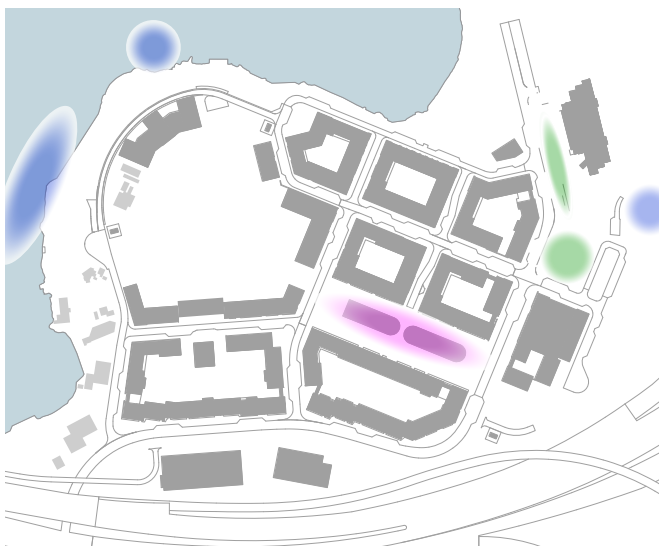
- Bevara befintlig natur och komplettera med mer grönska i Vårby Udde.
- Naturområden i väst och öst binds samman med grönska på tak, gårdar och i den offentliga miljön.
- Grönskan möter Mälaren i väst och norr.

INDUSTRIELL KARAKTÄR

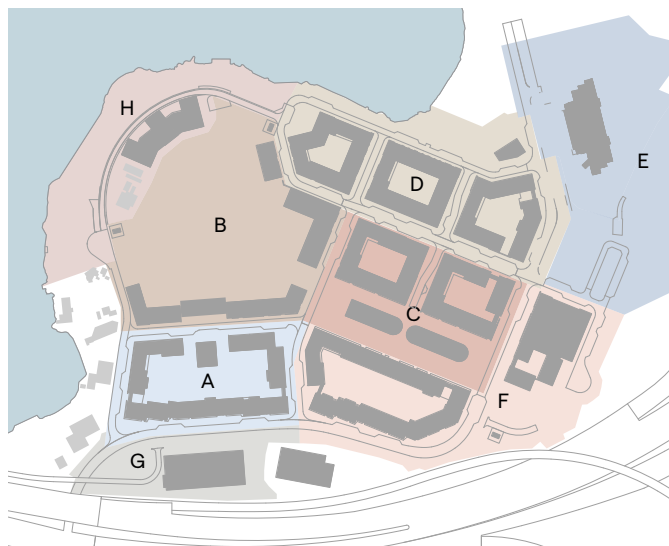
- Den industriella karaktären bevaras och återskapas runt torget och mot strandparken /Vårbybadet.

NATUR- OCH KULTURMILJÖ

- Natur- och kulturmiljö bevaras och förstärks genom framhållandet av historiska platser såsom Vårby källa, Gömmarbäcken, Vårby allé, Mälarens strand, båtliv och farleder samt bevarandet av "Cigarren".
- Natur- och kulturvägledning samt tillgänglighet till dessa platser skapas och förstärks.

DELOMRÅDEN

- Vårby udde är indelat i olika delområden
- Till respektive delområde hör kvarter, byggnader, omgivande offentliga rum, gator, park och naturmark
- I avsnittet "Delområden" går att läsa mer om de allmänna platser som angränsar kvarteren; strandparken och båtklubben, strandpromenaden, strandtorget, centrala torget, Vårby källa och "Gömmaréntren".

STRUKTUR & DELOMRÅDEN

Platsen för den nya stadsdelen Vårby udde kännetecknas idag av starka kontraster, dramatisk topografi och en sammansatt karaktär med tydliga delar med olika kvalitéer och utmaningar. Dagens bryggeri- och industribyggnader och den storskaliga infrastrukturen ligger sida vid sida med vackra naturområden längs Gömmarbäcken, Vårby Källa, Mälarstranden och den centralt belägna, skogsklädda kullen.

I gestaltningsprogrammet beskrivs platser och deras förutsättningar med utgångspunkt i natur, topografi, historik och relation inom stadsdelen.

I stadsdelen eftersträvas en tät, varierad och händelserik miljö som erbjuder stadens kvalitéer och tar till vara på platsens närhet till natur såväl inom kvarter som mellan kvarter och delområden. På delområdesnivå behandlas gestaltningsprinciper, verktyg och materialpaletter som är tillämpbara inom hela delområdet.

Delområdena benämns i gestaltningsprogrammet A-H med en siffra som representerar respektive kvarter. För att fördjupa förståelsen för tänkt gestaltning och åskådliggöra detaljering och material på en mer ingående nivå har ett antal fokuskvarter valts ut. Dessa är kvarter A1, B2-3, C1, C3, D2, H1-3. Kvarteren har valts ut på grund av deras viktiga lägen i stadsdelen. Fokuskvarteren ger en god bild av den bredd av uttryck och gestaltungsgrepp som stadsdelen kommer att innehålla.

Ett av stadsdelens grundläggande ställningstaganden har varit att Vårby udde ska struktureras med en tydlig kvartersindelning, detta som komplement till omgivande stadsdelar, men även för att åstadkomma tydligt inramade stadsrum och stråk med god orienterbarhet och trygghet. Till respektive delområde hör inte endast kvarter och byggnader utan även omgivande offentliga rum, gator och naturmark.

PLATSER & OFFENTLIGA RUM

Kollage med naturnära stadsliv i Vårby udde

Offentliga rum i området utformas med spår av den industriella historia som finns på platsen. Vårby udde ska vara en levande stadsdel där boende, arbetande och kommunikationer kan verka tillsammans.

Det centrala torget vid "Cigarren" kommer att utgöra områdets hjärta där boende, offentlig och kommersiell service och andra verksamheter samlas.

Offentliga rum skapas vid Vårbybadet genom ett strandtorg och strandpromenaden som sträcker sig längs vattenlinjen till strandparken längst ut på udden. Vidare bevaras och stärks naturområdena "kullen" och Gömmarravinen där en entréplats skapas för vägledning upp till Gömmarens naturreservat.

De offentliga rummen skapas med en grön karaktär vilket bidrar till en upplevelserik och tilltalande miljö för både boende och besökare i området. Grönskan binder samman

naturområdena med staden och vattnet. Mötet mellan det offentliga och privata ska vara tydligt markerad för att skapa olika typer av rum i stadsdelen.

Vårby udde ska vara en aktiv stadsdel året runt vilket skapas med hjälp av de offentliga rummen och stadsdelens höjdskillnader, som inbjuder till rörelse, lek, träning och utsikt.

Gaturummet prioriteras för kollektivtrafiken och gång- och cykeltrafikanter. Biltrafikanter begränsas i stadsdelen med framkomlighet och parkeringsmöjligheter.

Det finns tre entréer till området som leder vidare till Vårby gård respektive Masmo. En av entréerna är en gång- och cykelväg i områdets sydöstra del och leder vidare till Masmo under E4/E20. På den västra sidan planeras för en gång- och cykelväg mot Botkyrka.

ENTRÉER & TORG

Utformning av det centrala torget (Visionsbild Arkitema).

I Vårby udde framhävs entréer till och platsbildningar i området genom återkommande gestaltningselement och materialitet.

Stora stelconplattor framhäver gångstråk över torgytor. Dessa är tillgängliga och kan med fördel varvas med smågatsten, natursten och ledstråk av corteenstål.

Gabionmurar används som murtäckning, högre och lägre stödmurar samt barriärmurar med integrerade sittplatser.

Vegetationen är varierad men vissa arter återkommer vid torg och entréer för att skapa identitet och koppla till platsens historia. Humlestöror används som vertikal grönska vid sidan om karaktärsträd som ek, tall, al, pil.

Möbler i området är robusta, av stål och trä och med enhetlig kulör. Skyltar används för att lyfta entréer till Vårby udde och platser och parker inne i området.

REFERENSBILDER

Torg och platser får en gemensam gestaltning av markmaterial som skapar igenkänning och identitet i området.

Möbler och kulör på stål är enhetligt på de allmänna platserna och entréerna till området.

Barriärmurar av gabioner som fylls med sten eller tegelkross från platsen skapar en direkt koppling till det historiska.

Exempel på skyltning som kan användas vid stadsdelens entréer och offentliga rum för en sammanhållen identitet.

Ett signaturträd väljs och placeras vid områdets entréer. Exempelvis Magnolia kobus eller Alnus incana.

Humlestörar finns vid områdets entréer som ett signalement och knyter an till historiska bryggeriverksamheten.

LANDSKAPSTYPOLOGIER

Vy över strandtorget och strandpaviljongen där stadsdelen möter Gömmarbäckens naturliga mynning ut i Mälaren (Visionsbild Arkitema).

Landskapstypologierna i området är sinsemellan mycket olika vilket ger stadsdelen en kraftfull identitet och varierande karaktär.

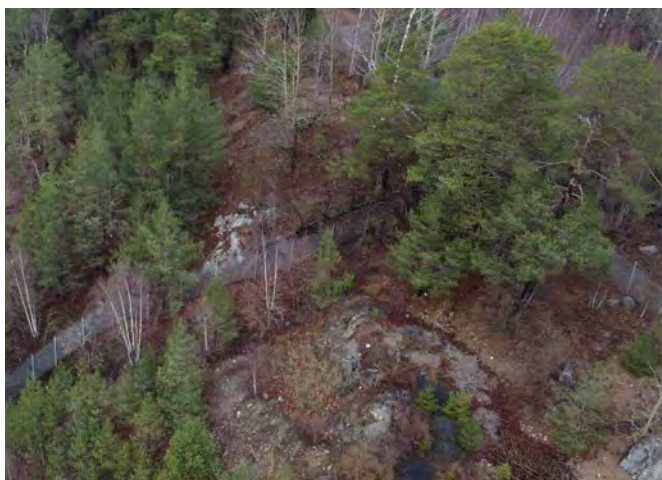
Utmed Mälarstranden finns låglänta partier, delvis öppna och ianspråktaga av båtklubbens verksamhet. Ovan strandpartiet reser sig en bergig kulle med tallskog och branta sluttningar.

I öster och nordost reser sig marken igen och är delvis bevuxen med gammal, fin tallskog samt partier med gran- och lövskog med rika upplevelsevärden. Gömmarbäckens ravin är mycket

dramatisk och tätbevuxen.

Strukturen syftar till att väva in och bevara de befintliga landskapen. Gestaltningen i mötet mellan det byggda och det bevarade handlar om att tillgängliggöra i den mån det är möjligt och göra tillägg utifrån platsens förutsättningar. Vägledning ökar förståelsen till landskapet samtidigt som vissa delar lämnas orörda för att boende ska få upptäcka naturen och hitta sina platser och stigar.

REFERENSBILDER / GESTALTNINGSPRINCIPER

Bevara och ta vara på befintlig natur. Vy över "Kullen" som sparas.

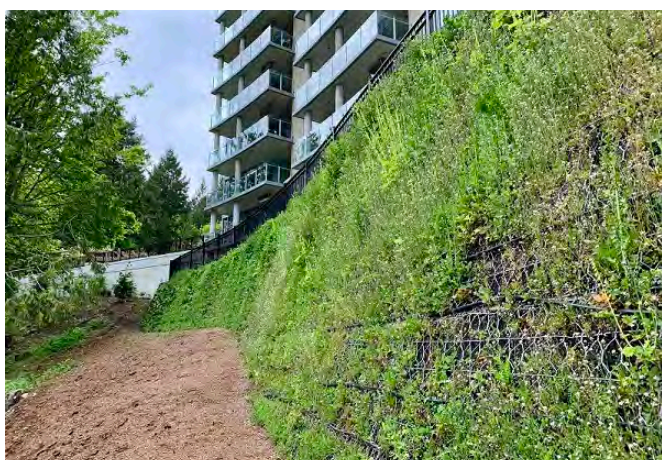
Låt de boende erövra naturen. Material såsom stubbar (sittplatser) och dylikt, lämnas på plats till t ex kojbygge.

Tillgängliggörande av befintlig brygga genom ramper. Referens Stora sköndal, Stockholms kommun.

Vägledning till djur- och naturliv. Referens Tivedens nationalpark, White.

De topografiska förutsättningarna gör att nivåskillnader på vissa platser behöver tas upp av högre murar som planeras bära växtlighet för att ugöra en grön fond och rumslighet.

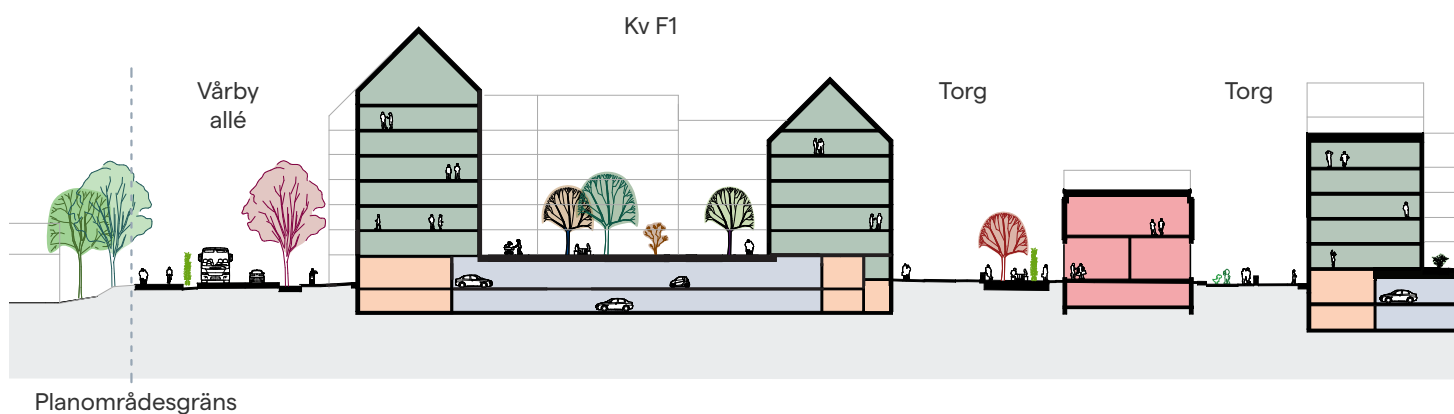

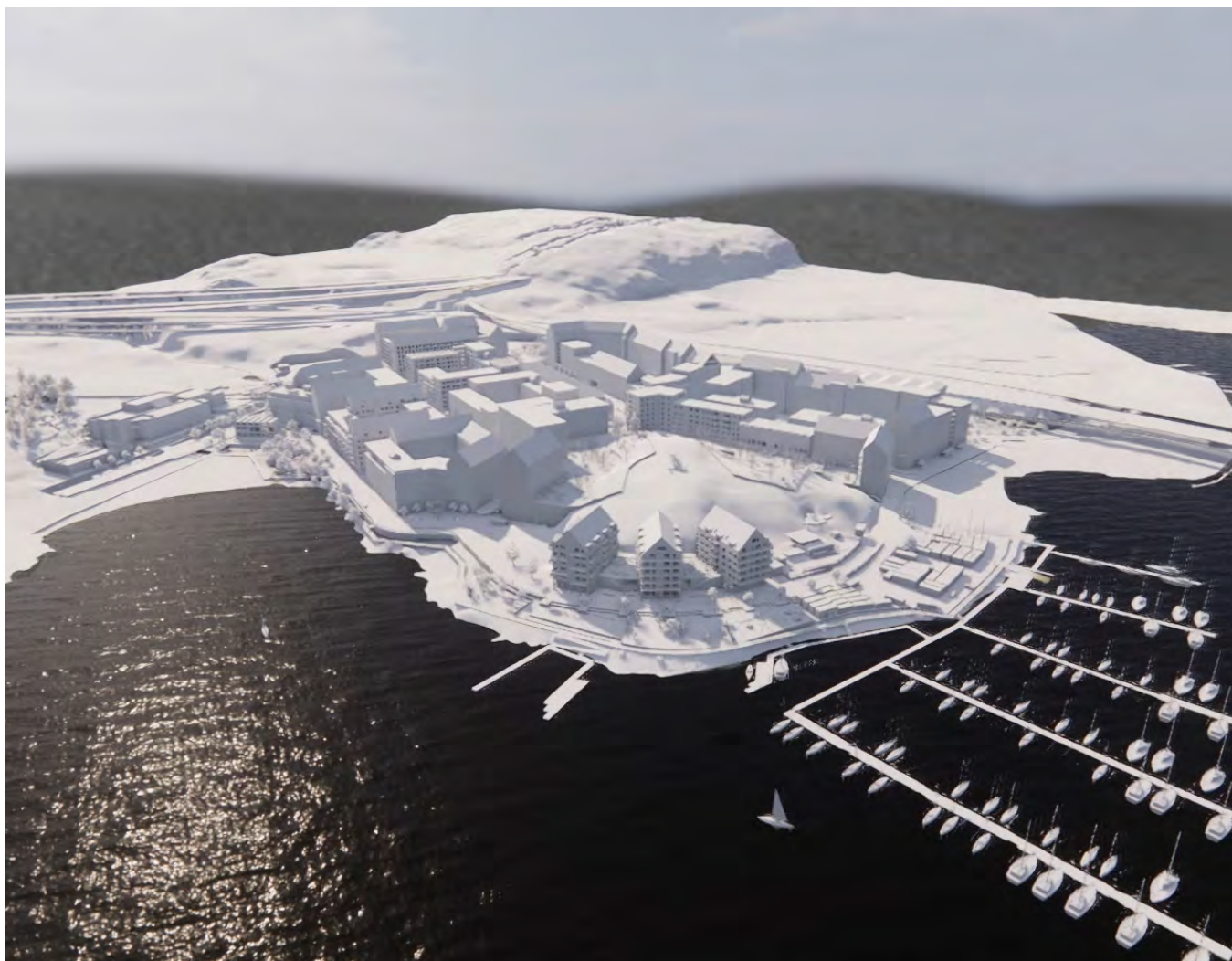
Tillgänglighet till kullen genom ramper. Illustration av GV1 (Visionsbild Arkitema).

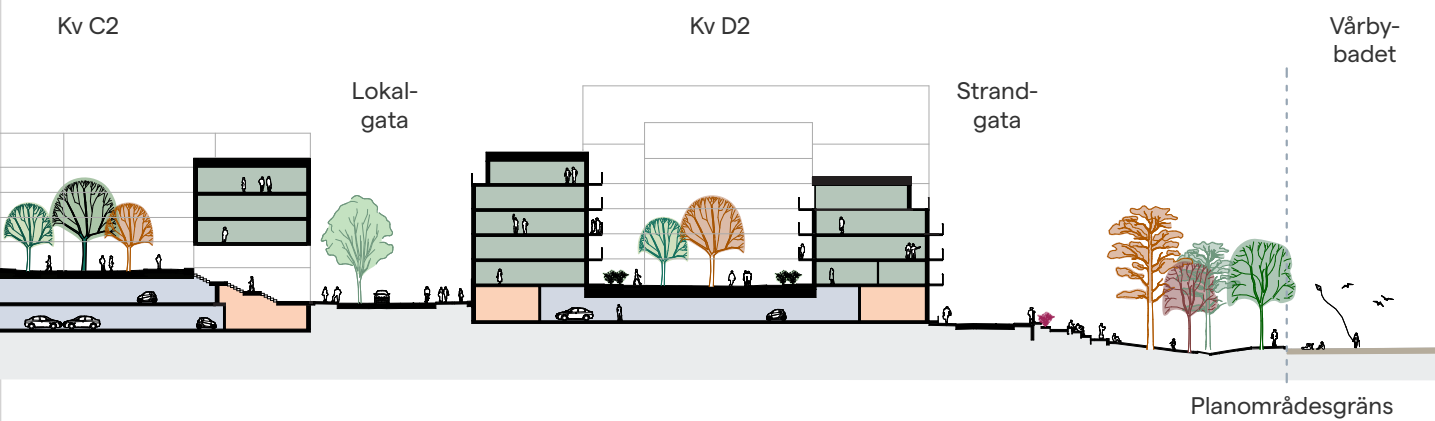
Stadsfronten mot Vårbyfjärden och Vårbybadet i programområdets norra del kännetecknas av en högre grad av variation i skala och höjd med företrädesvis lägre fasader och byggnadsvolymer utmot vattnet som kompletteras av högre gavelmotiv i anslutande lameller. De stängda kvarteren skaparen tydlig avgränsning mot strandpromenaden vilket skapar ett definierat

och intimtrum. Bostäder och lokaler längs promenaden befolkar platsen och ger den liv och trygghet. Ett stort djup i stadsfronten bildas då bakomförliggande bebyggelse tecknar sig tydligt. Detta bidrar även till att så många boende som möjligt får ta del av platsens kvalitéer i form av siktlinjer och anknnytning till vattnet.

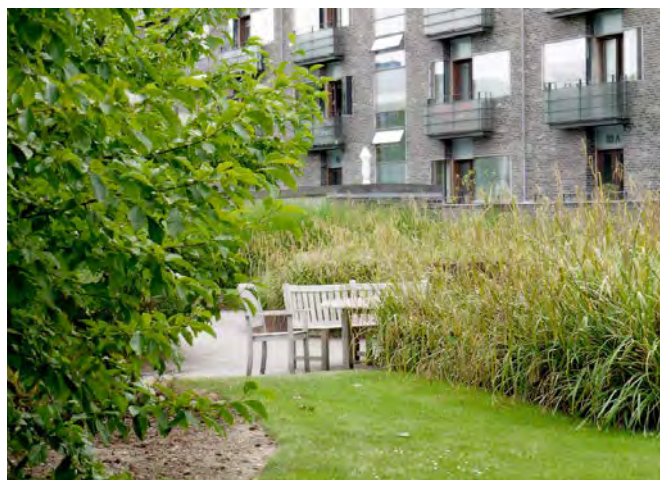
Mötet mellan Vårbyfjärden/Mälaren och Vårby udde (Visionsbild, Arkitema).

INNERGÅRDAR & TAKTERRASSER

Gårdarna delas in i mindre rumsligheter mellan planteringar.

Sittplatser, gräsyta, planteringar och buskage.

Möjlighet för soliga uterum på takterrasser.

Takterrass med växthus, Göteborg, Veidekke.

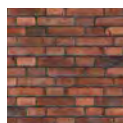
Den föreslagna kvartersstrukturen skapar gemensamma innergårdar som blir mötesplatser för de boende i kvarteren. Innergårdarna utgör rum som endast de boende i kvarteret har tillgång till. Dessa ska vara tillgängliga från respektive trapphus och vissa kan även komma att nås från gatan genom portiker. Vid dessa är det viktigt att det är en tydlig gräns mellan privat och allmän plats. Innergårdarna skapar en känsla av samhörighet och gemensamt åtagande mellan grannar. Det skapar även en trygghet för barnfamiljer då föräldrar kan låta barnen leka på innergården på egen hand.

Inom kvarter A och B föreslås boende dela innergård med förskolor. Det är viktigt att det finns en tydlig gräns mellan den privata gården

och förskolegården. Förskolegården kan användas av de boende efter att förskolan stängt. Gårdarna ska utformas med god ljusföring, rikligt med växtlighet i flera nivåer, sittplatser och lek. Gårdarnas ska även hantera dagvatten i öppna lösningar för att skapa upplevelsevärden utöver fördröjningsfunktionen. Marklägenheter kommer att ha uteplatser.

Gårdar som även innehåller förskolegårdar ställer högre krav på slitagetålig miljö samt en större variation i lekplatsutbudet och lekbara planteringsytor. Gårdarnas växtmaterial följer stadsdelens övergripande koncept för luftrening och biodiversitet. Alla gårdar i stadsdelen utformas med ett akustiktak för att hantera bullerregn från omgivande trafikordningar.

MATERIAL & KULÖR

Tegelmur-
rar

Betong

Betong

Gabion

Växtbeklädda
murar

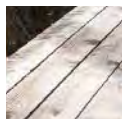
Natur trä

Trä

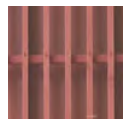
Trä

Trä

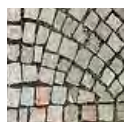
Svart trä

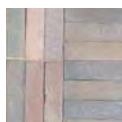
Rött trä

Stenmjöl

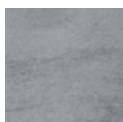
Natursten

Tegel

Bark

Asfalt

Betong-
plattor

Betong-
plattor

9007

9006

9005

CORTEN

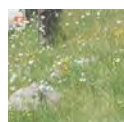
3005

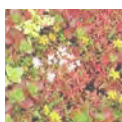
RAL 3016

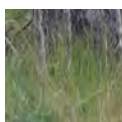
Naturligt
förekom-
mande arter

Gräs

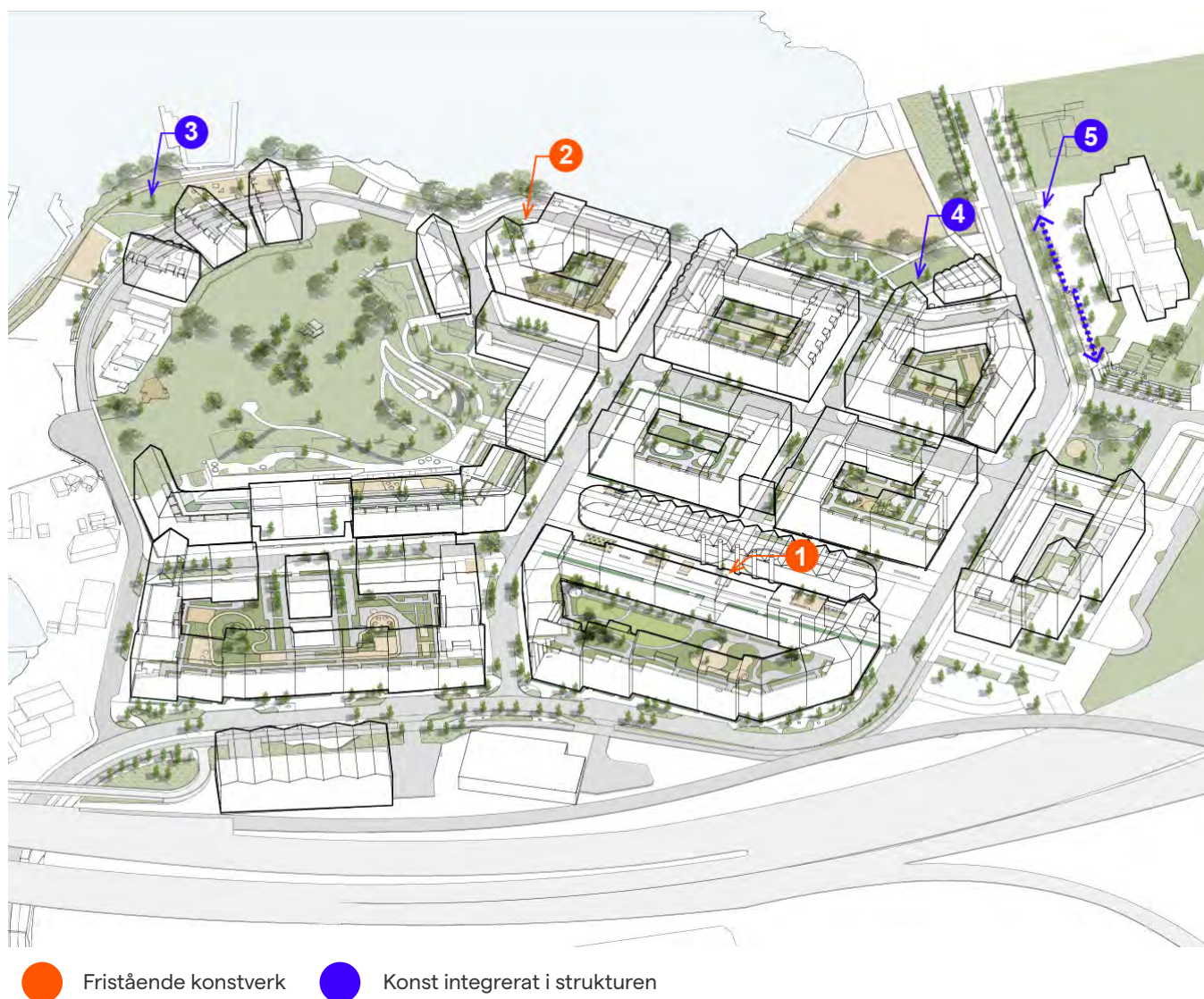

Sedum

Naturmark

KONST I VÅRBY UDDE

Förslag placering av konst Vårby Udde;

1. Centrala torget. Central plats lämplig för konstinslag. Förslagsvis läge söder om Cigarrbyggnaden.

2. Pocketpark. Central plats lämplig för konstinslag. Gärna av trygghetsskapande karaktär med tanke på läget.

3. Strandparken. Anläggningar i parken får gärna ges ett konstnärligt uttryck.

4. Paviljongen. Tänkt bro/galler över Gömmarbäcken som ska gå att gå på, men behöver även släppa in sol till vattnet. Ges med fördel ett konstnärligt uttryck.

5. Bullerplank till Skolgården. Ges med fördel ett konstnärligt uttryck.

REFERENSBILDER KONST

Exempel platsskapande verk.
"Gläntan" av Conny Karlsson Lundgren.

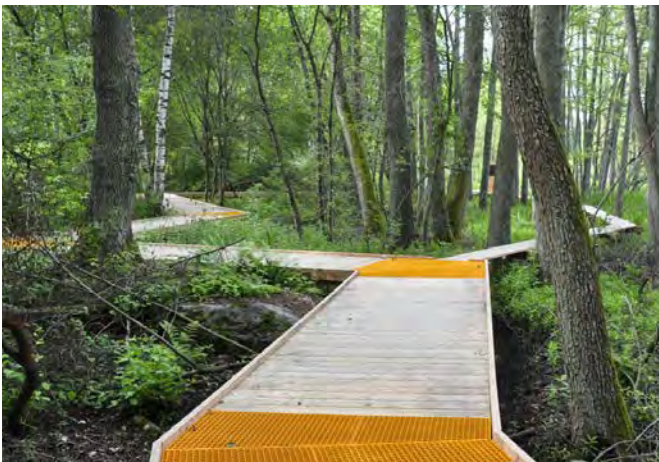
Skulptural lekpark.
"Spiraler" av Beatrice Hansson.

Exempel fristående och platsspecifikt verk,
"Jag väntar under stjärnorna" av Ulrika Sparre.

Konstverket aktiveras genom belysning på kvällen.
("Jag väntar under stjärnorna", Ulrika Sparre.)

Strandskogen, Arninge-Ullna Täby av
Topia landskapsarkitekter.

Exempel konstverk integrerat i struktur, med funktion som
staket. "Bergskröning" av Mikael Pauli.

BEBYGGELSE

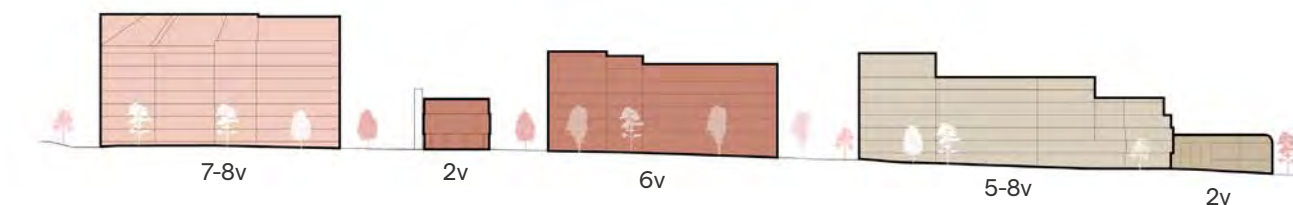

KVARTERSSTRUKTUR OCH HÖJDER

Gatuelevation längs gata som sträcker sig från motorvägen i söder ner mot vattnet i norr.

Vårby udde får en ny kvartersstruktur med kvarter som antingen är slutna eller som öppnar upp sig mot naturområden. Bebyggelsen varierar mellan två till åtta våningar. Kvarteren har tillgängliga innergårdar som utgör gemensamma mötesplatser för de boende.

Vid tre kvarter (A1, B2 och B4) placeras stadsdelens förskolor så att förskolegårdarna är tillgängliga för de boende att bruka, även efter verksamhetens stängning.

Höjder är satta för att hantera buller på ett effektivt sätt och den nya bebyggelsen reser sig mot motorvägen i söder. På så sätt kan buller och annan trafikrelaterad problematik såsom partiklar och damm från motorväg stängas ute och en

lugnare miljö skapas i det nya området.

I och med den nya kvartersstrukturen eftersträvas variation i utblickar och långa siktlinjer mot vattnet. Höjder på ny bebyggelse är utformade i enlighet med dagsljusanalys för en välfungerande boendemiljö.

KARAKTÄRSBYGGNADER

Den nya stadsdelen ska spegla områdets industriella historia vilket belyses genom att bevara och rekonstruera karaktäristiska byggnader på platsen. Oftast kopplas dessa karaktärsbyggnader till stadsdelens viktigaste attraktionspunkter där "Cigarren" (C1) utgör den viktigaste länken till den tidigare bryggeriverksamheten och är en del av det centrala torget. Byggnaden får en ny användning och tegel från den befintliga byggnaden återanvänds i den nya konstruktionen.

Spendrups tidigare huvudkontor föreslås bli områdets skolbyggnad (E1) och utgör tillsammans med Vårbybadets strandpaviljong (D4) stadsdelens norra entré samt entré till Gömmarravinen.

Förskolan inom område B2 förläggs nedanför kullens södra sluttning och kombinerar en spännande, terrasserad förskolegård med en lekfullt gestaltad skolbyggnad.

Kvarter F2 utgörs av en idrottshall i en delvis nedsänkt sockelvåning med flerbostadshus ovan.

I kvarteren där "Cigarren", Vårbybadet och båtförvaringen ligger möjliggörs utformning med karaktäristiska sågtandstak som påminner om platsens historia. Övriga byggnader utformas med ett varierat taklandskap med platta tak, pulpettak, sadeltak och takterrasser. Mot vattnet vätter byggnadernas gavlar vilket ökar kontakten till Mälaren och skapar goda utblickar från byggnaderna.

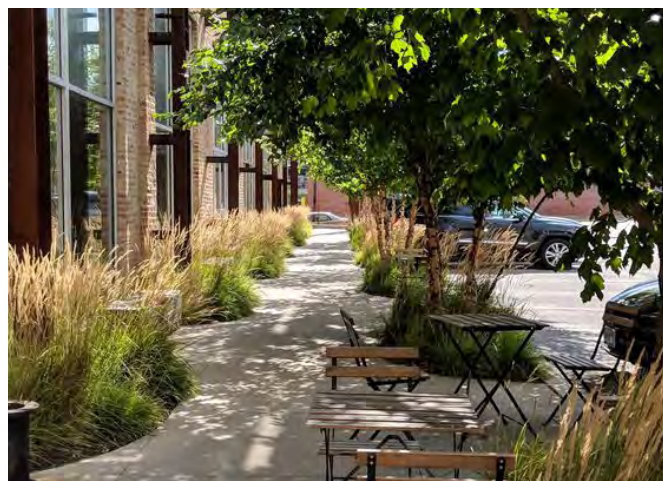
BOTTENVÅNINGARNAS KARAKTÄR

Sockelvåning med indragen entré samt lokaler med fönster mot gata, exempel David Chipperfield Architects, New York City.

Kantzonzon med upphöjd uteplats och möblerbar zon längs bostadshus, exempel Kronløbshuset (Köpenhamn).

Ett grönt och lummigt gaturum med planteringar och sittbänkar längs fasadliv kan tillskapas med liten yta förgårdsmark.

Grundare uteservering med sittbänkar i fönsternischer, exempel Covent Garden (London).

Verksamheter placeras i bottenvåningar mot gata vilket främjar skapandet av aktiva rum och påverkar rörelsemönstret i stadsdelen. Lokaler för verksamheter placeras främst runt det centrala torget men även på andra platser i stadsdelen. Även våningen ovan gatunivå kan innehålla lokaler inom vissa kvarter.

En viktig princip är att koncentrera folkliv kring centrala stråk och platser. Detta skapas genom att gestalta bebyggelsens entré- och bottenvåningar med olika karaktärer genom aktiva, öppna och stilla bottenvåningar.

Kantzoner kan hanteras på olika sätt och även där förgårdsmark saknas kan sittplatser och planteringar tillskapas genom placering av bänkar i fönsternischer samt indragna entréer.

Stadsdelen har stora nivåskillnader vilket får till följd att gator har en relativt brant lutning. Denna höjdskillnad hanteras bland annat genom att sockelvåningar utformas med väl tilltagen höjd.

FASADLIV

Fasad mot söder, B3

Fasad mot norr, C3

Storleken på stadsdelens kvarter bryts ned genom variation i fasaduttryck inom dessa. Känslan av att kvarteren består av volymer som fogats till varandra har eftersträfvats. Byggnadernas uttryck har i många fall inspirerats av platsens industriella historia, präglad av en rationell gestaltning. Materialen är gedigna och hör hemma i såväl vår tid som tiden då Vårby udde var en plats för livsmedelsproduktion.

En variation av färgskalor skiljer de olika kvarteren och bidrar till orienterbarhet och igenkänning. Precis som materialen är kulörerna tänkta att till

stor del anspela på platsens historia.

Balkonger föreslås i kvarterens gårdssidor och gatusidor. Balkongfronter med genomsiktighet möjliggör siktlinjer och bidrar till trygghet.

MATERIAL & KULÖR

MATERIAL

Rustikt
tegel

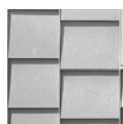
Perforerat
tegel

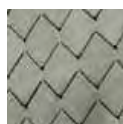
Tegel

Tegel

Skivmaterial/
Skiffer

Skiffer

Plåt

Natur trä

Trä

Betong
slät ljus

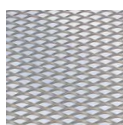
Betong
struktur

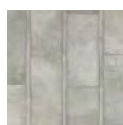
Betong
slät grå

Betong
relief

Nät

Plåt

Plåt

Natur trä

Svart trä

KULÖRER

OMGIVANDE BEBYGGELSEKARAKTÄR

Vårby haga

Duvberget

Vårby gård

Slagsta strand

Omgivande stadsdelar som Vårby haga, Vårby gård, Slagsta strand och Duvberget karaktäriseras av blandad bebyggelse i varierande skala.

Villor längs Vårby allés befintliga sträckning gränsar till flera områden med storskalig bostadsbebyggelse från 70-talet vid Vårby gård.

Söder om Vårby udde, på andra sidan E4/E20, finns ett område med externhandel. Längs Solhagavägen i Masmo ligger också det långa, karaktäristiskt böljande skivhuset Ormen Långe. Tillsammans med sex punkthus bredvid är detta den första moderna förortsbebyggelsen i närheten.

Över vattnet från Vårby udde i Slagsta finns brokig bebyggelse med lågbyggd lätt industri i 1-3 våningar samt ett fjärrvärmeverk. Här finns också externhandel i ett plan med stora ytparkeringar.

Omgivningens materialpalett innehåller bland annat tegel, plåt, trä och puts.

BULLERSKÄRMAR

Vårby udde angörs via E4/E20 i syd och sydöst. Genom området sträcker sig även genomfartsleden Vårby allé. Båda dessa vägar utgör bullerkällor som påverkar stadsdelen och bullerskydd i olika former krävs i området.

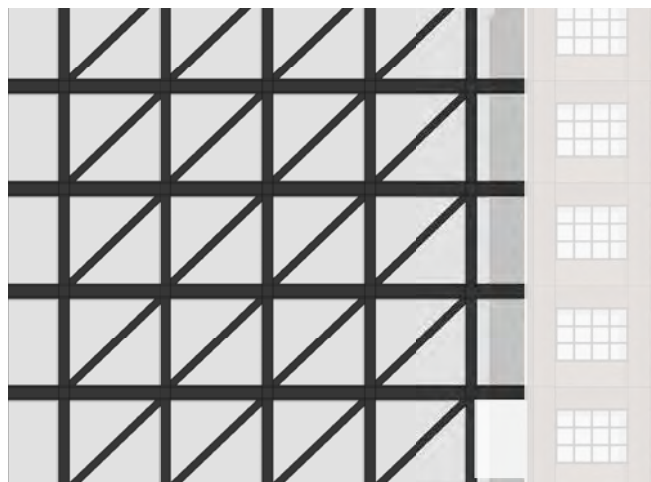
Inglasade balkonger på bostadsbyggnader fungerar som bullerskärmar och utformas med en tydlig industriell karaktär i plåt och glas. En karaktär som mer har uttrycket som en industrilänk än inglasad balkong/bullerskärm. Därför har balkongerna/bullerskärmarna en tät bröstning av plåt och glaspartier med spröjsad indelning likt industrifönstren.

På det centrala torgets norra sida, mellan kvarter C2 och C3, placeras en tillfällig bullerskärm då bullernivåerna annars blir för höga innan kvarter F1 har uppförts. Bullerskärmen utformas som en genomsiktig skärm av metall och glas i ett fackverksmönster som anknyter till cigarrens veckade tak.

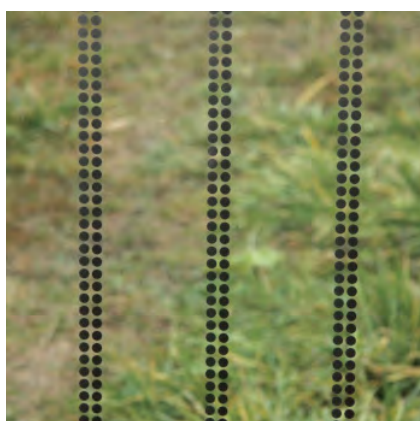
Bullerskärmen utmed skolgården utformas i trä med glasade fönstergluggar. Detta ger utblickar mot badet och Mälaren samt ger trygghet på skolgården. För att minska påflygningsrisken för fåglar beläggs glaset med ett kontrasterande punktraster.

Exempel på screentryckt bullerskärm

Exempel på temporär bullerskärm i industrikaraktär

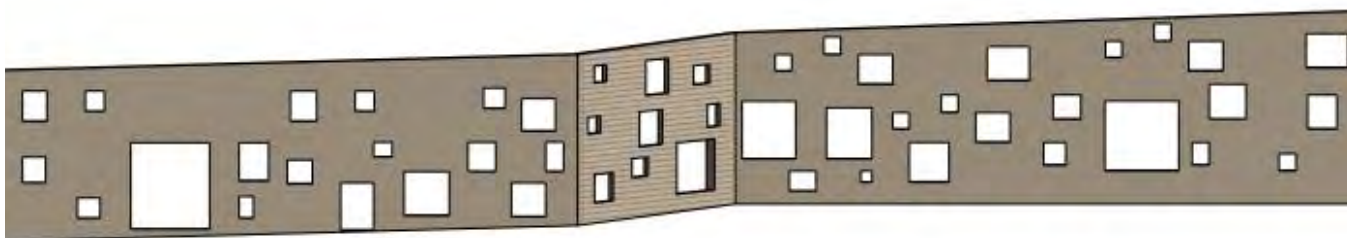
Exempel på mönster som fågelskydd (Trafikverket)

Exempel industrilänk (Bild: Frank Verreyken)

Exempel på bullerskärm med öppningar.

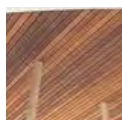
Bullerskärm vid skolgården är 3 och ibland 4 meter hög och har varierade storlekar på fönster.

AKUSTIKTAK

MATERIAL PÅ TAK

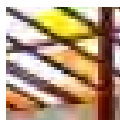
Skiffer

Trä, insida

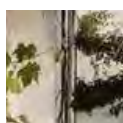

Sedum/
Gräs/
Mossa

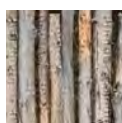

Akrylglas

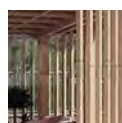
MATERIAL PÅ VÄGGAR

Vajer/
växter

Trästammar

Ribbor/
öppen

Akrylglas

Integrerad natur- och kulturvägledning

Exempel på ett mindre, tunt, tätt tak över sittplats, med insida av trä som ger ett varmt intryck.

Exempel på ett större, runt tak med stålstoppe och infälld belysning.

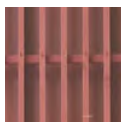
Exempel på ett långsmalt akustiktak med tätt tak av akrylglas och öppna väggar för växtlighet på vajer, stål eller ribbor.

Enligt bullerutredningen krävs akustiktak för att mildra effekten av bullerregn ovanifrån. Skolgården samt alla stadsdelens gårdar behöver ett akustiktak om ca 25m². Taken skalla vara täta och vara försedda med ljudabsorberande material. De kan med fördel ha ett ytskikt av vegetation som ger andra fördelar förutom att mildra bullerverkan. På gårdarna kan utformningen anpassas efter förhållandena på just den platsen. På skolgården behöver taken även en till två täta väggar. Väggarna varierar i genomsiktighet med hänsyn taget till trygghet och rumsbildande faktorer.

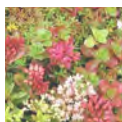

TEKNISKA ANLÄGGNINGAR

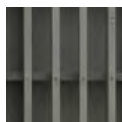
MATERIAL

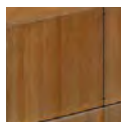
Trä

Sedum

Trä

Corten

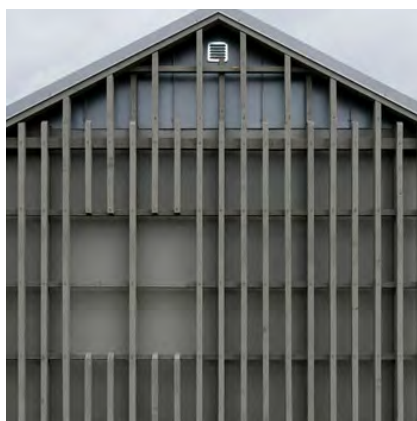
KULÖRER

Visionsbild på Trafikverkets VA-byggnad (Visionsbild, Arkitema).

Träläkt på fasad.

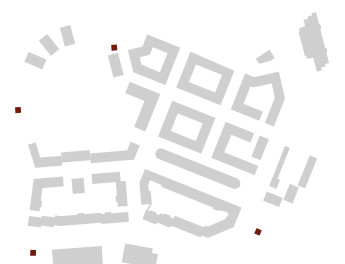
Fasad med djupverkan.

Integrerad sittplats i fasad.

I Vårby allé planeras för tekniska anläggningar både på allmän plats och inom kvartersmark. De fristående tekniska anläggningarna inom stadsdelen utformas och placeras för att på ett naturligt sätt passa in i omgivningen. Vid allmänna stråk anpassas placeringen för att undvika att det kan uppfattas som otryggt att passera byggnaderna. Anläggningen som byggs intill Vårby källa och Gömmarbäcken kan med fördel användas som fond för skyltar med natur- och kulturvägledning.

Gestaltningen anpassas till omgivande byggnaders fasadmateriell och uttryck. Där det är möjligt får anläggningarna vegetationsklädda tak och fasader som kläs med spaljéer och växtlighet. På så sätt bidrar anläggningarna till ett hållbart Vårby udde.

GATOR

Vårby allé är områdets huvudgata med busstrafik och ett huvudcykelstråk. För att bidra till omvandlingen från väg till stadsgata leds Vårby allé genom stadsdelens östra sida snarare än längs dess ytterkant. Allén förbinder flera av Vårby uddes viktigaste målpunkter såsom det centrala

torget, skolan, idrottshallen och badet. Bägge sidor av gatan kantas av kvarter och bebyggelse och karaktäriseras av representativa fasader med kommersiella lokaler i hörnlägen. Skalan varierar i höjd.

GATUTYPER

VÅRBY ALLÉ

CENTRAL LOKALGATA

LOKALGATA

STRANDGATA

GÅNGFARTSGATA

CENTRALA TORGET

I Vårby udde organiseras gator och torg med en tydlig gatuhierarki utifrån utrymme i gaturummet, hastighet, enkel- eller dubbelriktad trafik samt organisation för gående och cykel samt kollektivtrafik.

Generellt gäller att gående och cyklande ges en säker miljö med anpassade ytor. I det följande beskrivs den hierarkin.

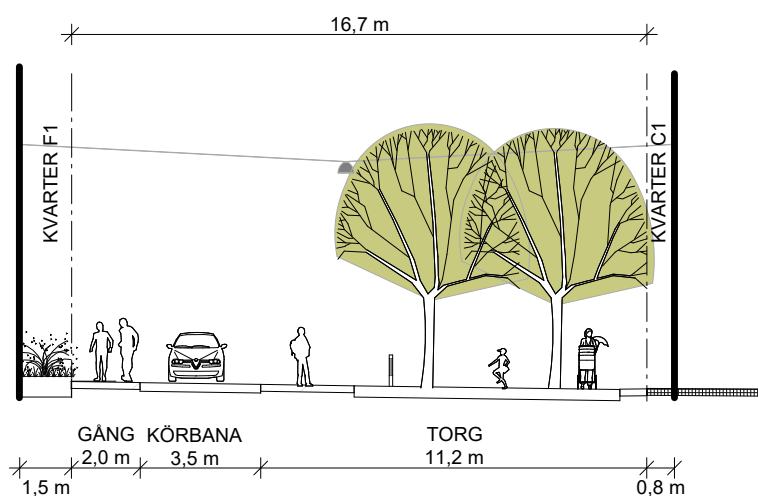
Gemensamt för alla gaturum är sträckor av längsgående växtbäddar med utrymme för planteringar och trädtrader. Olika arter anpassade

i storlek efter gaturummet bidrar till variation och en egen karaktär till de olika klasserna av gator.

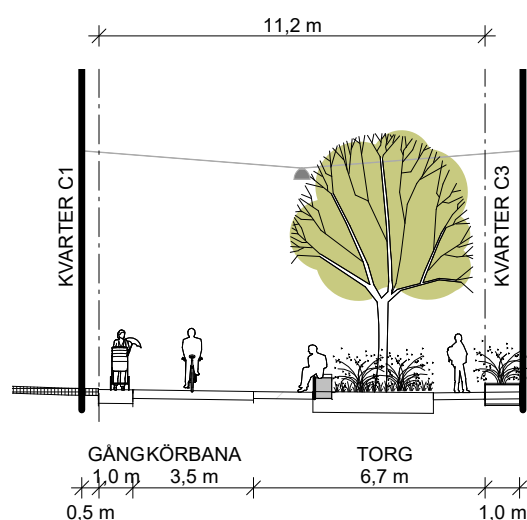
Växtbäddarna utgör en viktig komponent för hanteringen av dagvatten i området. I de hållrum som finns i jordvolymerna kan vatten fördröjas lokalt och därmed avlasta dagvattensystemet.

Växtbäddarna utformas som skelettjordar som erbjuder stor fördröjningskapacitet samtidigt som de har en god bärighet och kan förläggas under gång-och cykelbanor eller körbanor.

CENTRALA TORGET

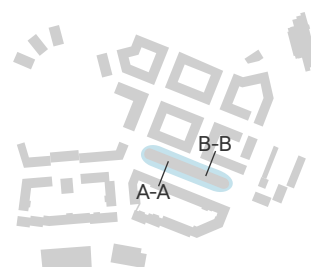

Sektion A-A
Centrala Torget, CT
1:200

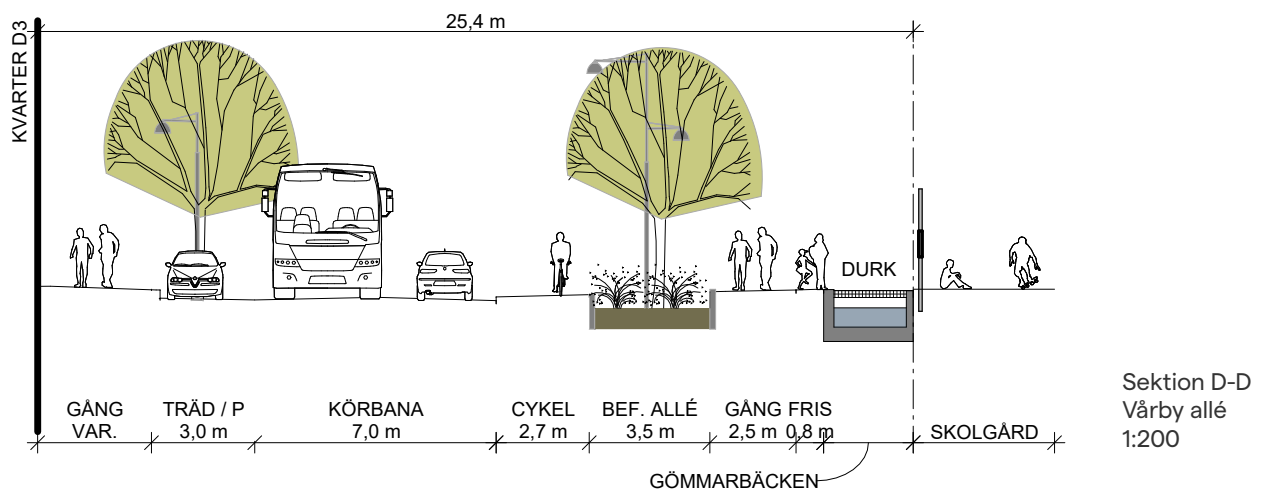
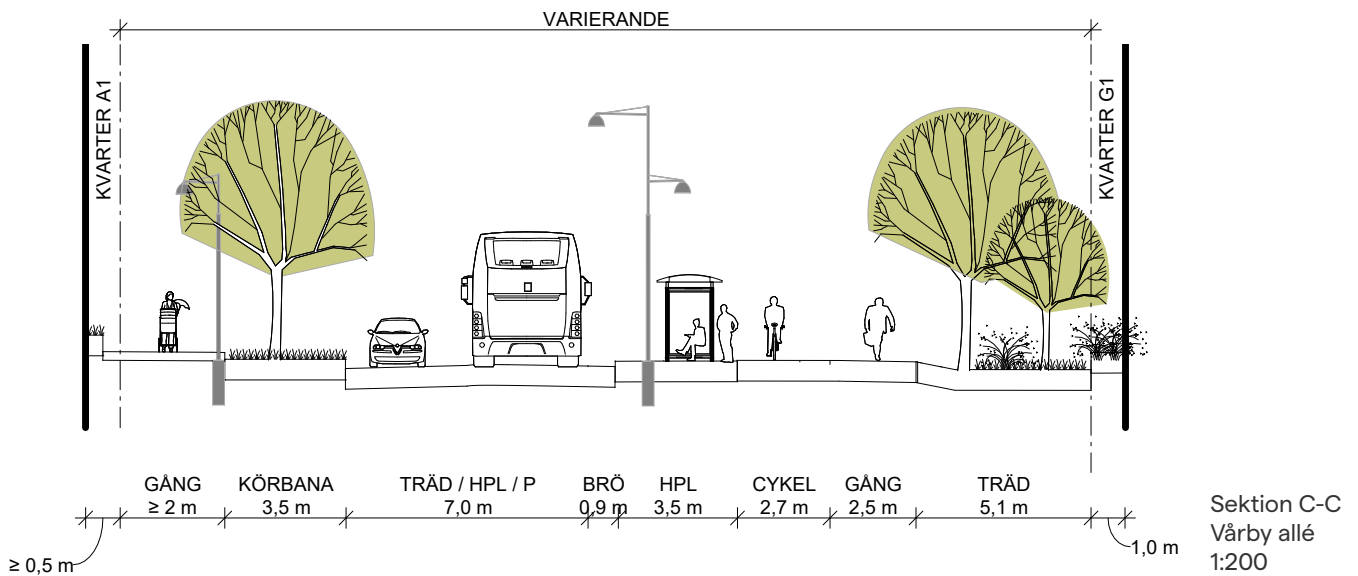

Sektion B-B
Centrala Torget, CT
1:200

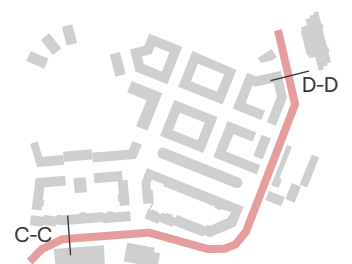
Centralt i området ligger torget. En urban yta i huvudsak ämnad för gång- och cykeltrafikanter. Av angörings- och leveransskäl behöver fordon kunna röra sig över torget och ett farbart stråk är förbättrat för trafik. Torget blir stadsdelens hjärta med mötesplatser med urban grönska, sittplatser och konstnärlig utsmyckning.

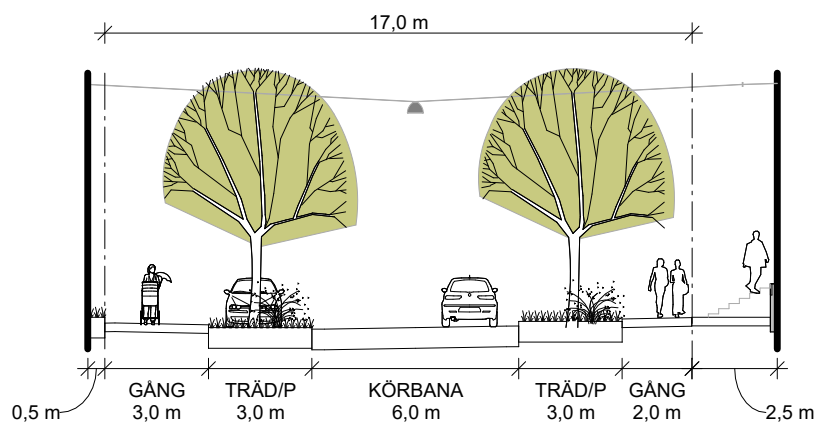
VÅRBY ALLÉ

Genom stadsdelen löper Vårby allé, områdets huvudstråk och förbindelse med omgivande områden. Allén får en delvis ny sträckning i sin södra del men har i stort samma dragning som idag. I gatusektionen inryms så väl gång som cykeltrafik, plats för personbilar och busstrafik samt längsgående planteringar.

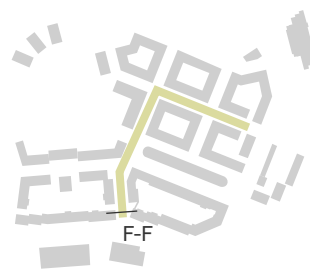

CENTRAL LOKALGATA

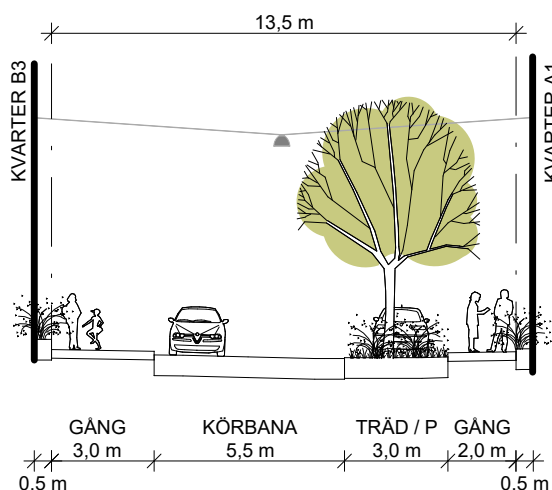

Sektion F-F
Central Lokalgata, CL1
1:200

Den centrala lokalgatan fungerar som större stråk tänkt att hantera huvudflödet av den lokala trafiken. Den centrala lokalgatan har en bredare sektion i jämförelse med de mindre lokalgatorna och erbjuder därför ett större utrymme för både cykel och gångtrafik samt plats för växtbäddar.

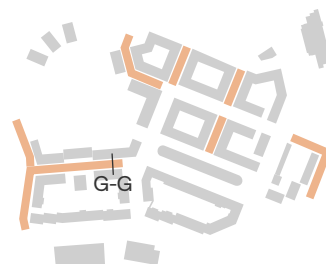

LOKALGATA

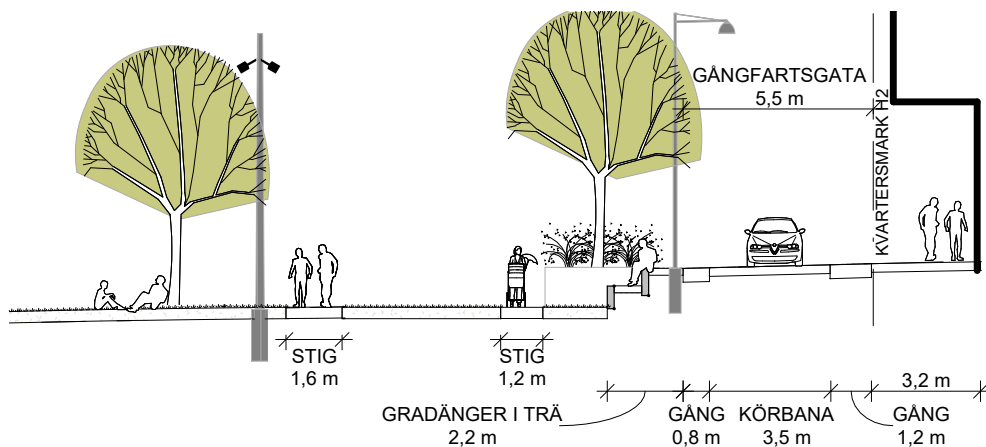

Sektion G-G
Lokalgata, L2
1:200

Lokalgatorna utgör den minsta klassen av gatutyper. Här förväntas mindre trafik och rörelse. Samtliga garageinfarter är förlagda till lokalgator.

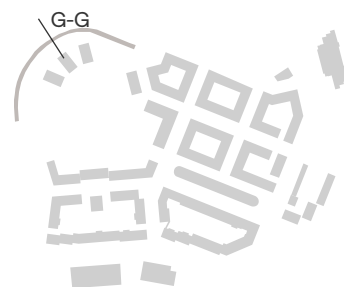

GÅNGFARTSGATA

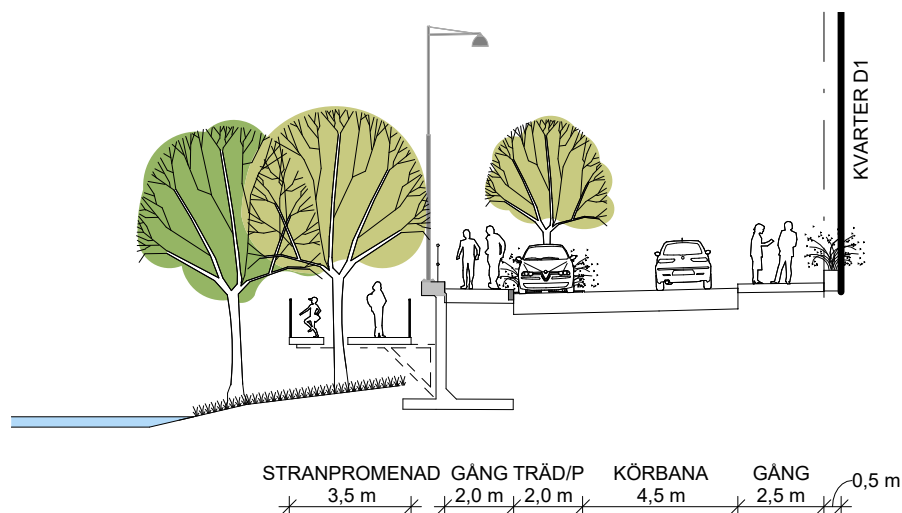

Sektion G-G
Gångfartsgata, GF3
1:200

Runt kullen ut mot vattnet finns en gångfartsgata dragen. Här rör sig fordon på fotgängarnas villkor i ett lågt tempo. Sektionen är smalare och gatan enkelriktad. Möten sker i fickor. Mellan park och gata finns en skyddszon bestående av belysning, möblering och exempelvis pollare eller låga barriärmurar.

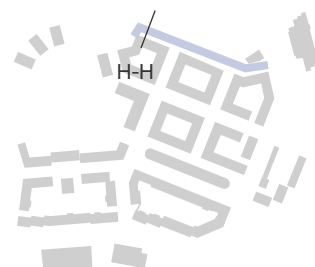

STRANDGATA

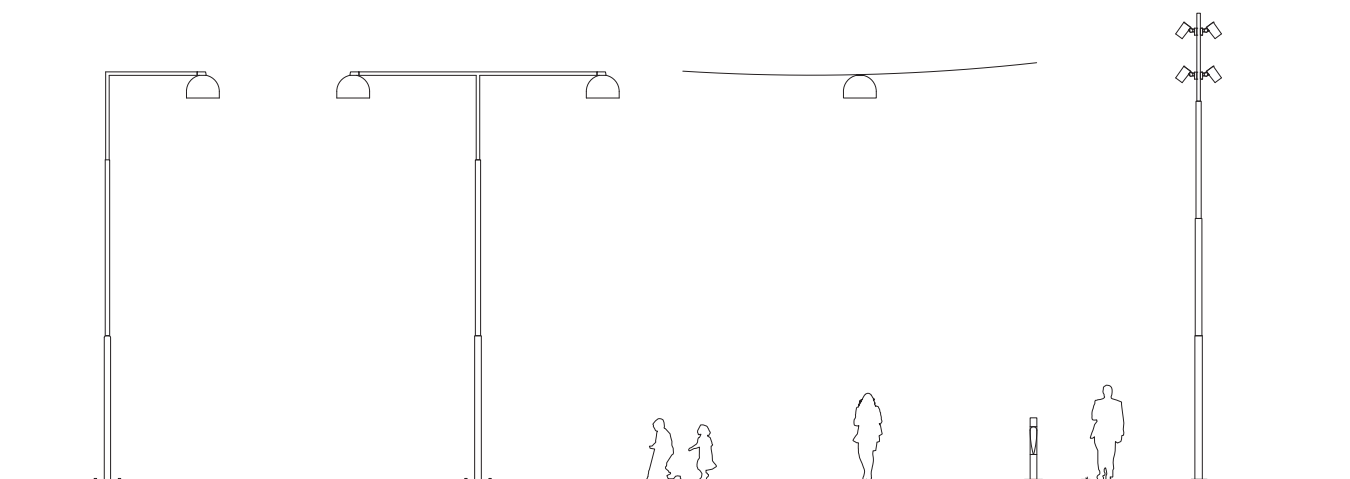
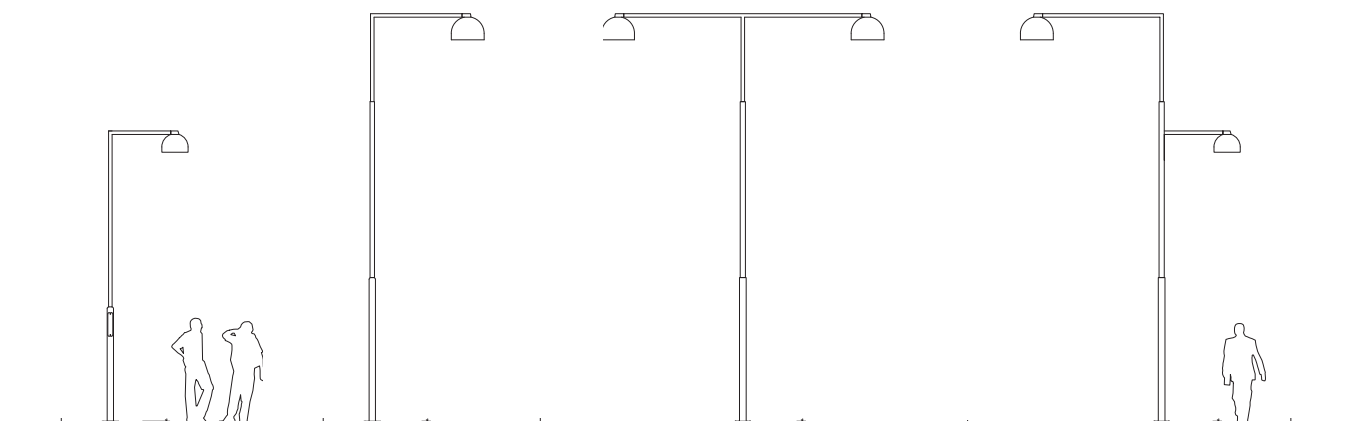

Sektion H-H
Strandgata, SG1
1:200

Längs med den norra stranden löper den enkelriktade Strandgatan. Här finns smalare gångstråk mot vattnet men också generösa buffertzoner av grönska.

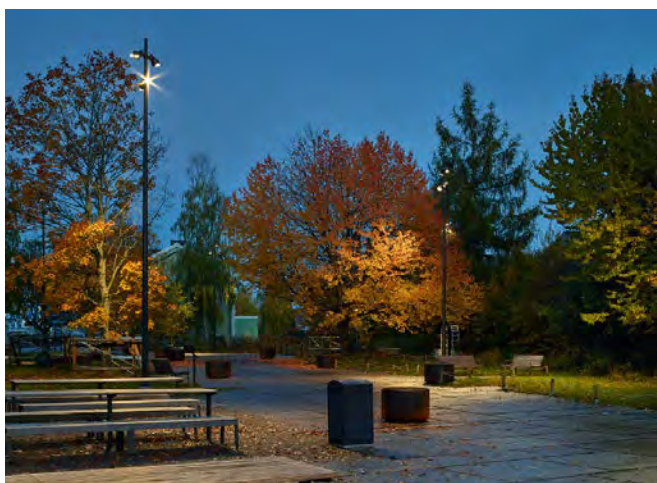
BELYSNING

Uppställning belysningsstolpar och linspänd belysning av Philips Copenhagen, spotlights på mast samt pollarbelysning.
Illustration: Black Ljusdesign.

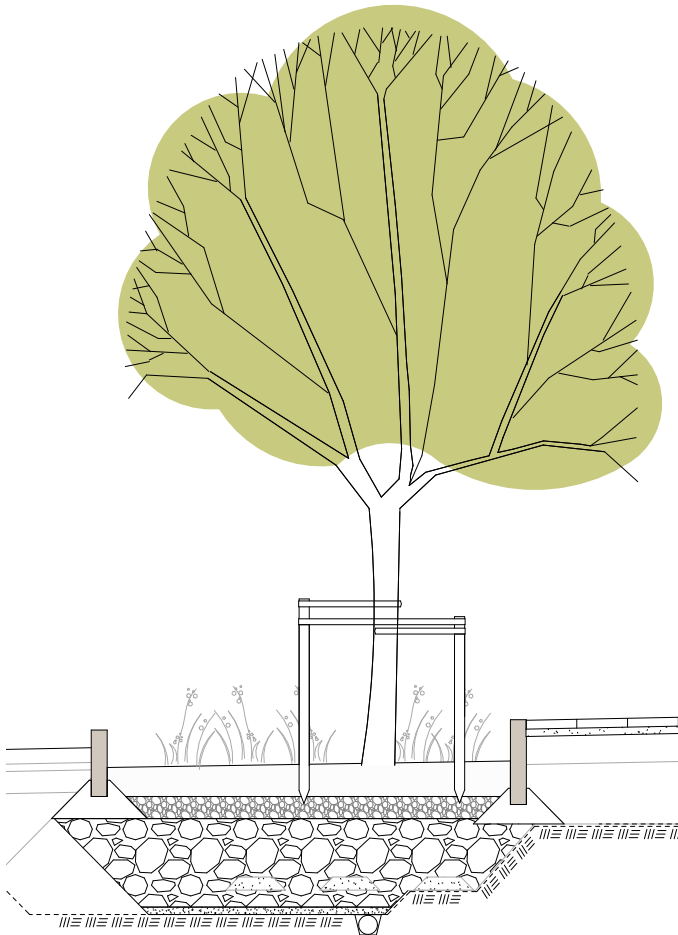

Pollare Flindth ger ljus till marken så att gångstråk belyses utan att störa djurlivet för mycket och låta naturligt ljus vid vattnet få dominera.

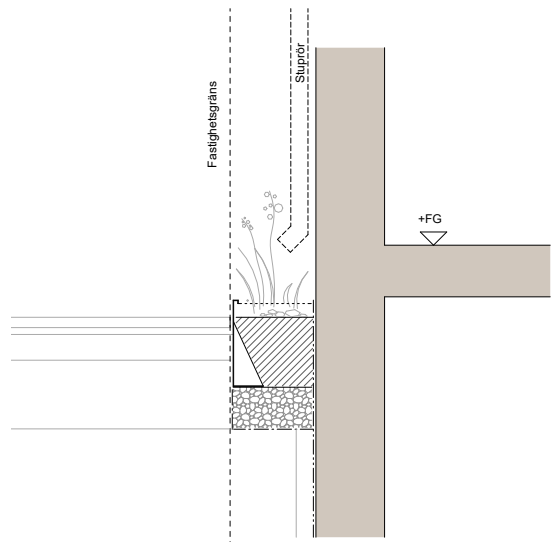

Spotlights på master används för båtklubben och strandparken.

DAGVATTENHANTERING I GATURUMMET

Princip för skelettjord & plantering i gata

Princip för fördröjning av dagvatten på förgårdsmark

I gaturummet sker fördröjning av dagvatten till planteringar och skelettjordar med träd. Nedsänkta plateringar bidrar till extra fördröjning vid skyfall. På vissa platser står träden i hårdgjord yta med markgaller och infiltration sker genom brunnar i nivå med gatan.

Takvatten från kvartersmarken renas och fördröjs i regnbäddar på förgårdsmark som blir ett inslag i gaturummet.

Förgårdsmarkens regnbäddar utförs upphöjda med plattstål för att maximera mängden

substrat. Växtmaterial anpassas till fluktuerande vattenmängd och gatans ljusförhållanden.

Gatuträden består av flera olika arter för en och samma gata - blandalléer. Inhemska svenska träd prioriteras för att stärka befintliga spridningsvägar. Utöver att träden stärker stadsdelens estetiska och ekologiska värden, bidrar de till bättre luftkvalitet. Artvalen anpassas till gatans ståndort och mikroklimat och har även funktion att rena luften med rätt typ av krona och bladverk.

REFERENSBILDER / GESTALTNINGSPRINCIPER

Skelettjordar fördröjer stora volymer vatten och erbjuder samtidigt utmärkta förutsättningar för träd i gatumiljö.

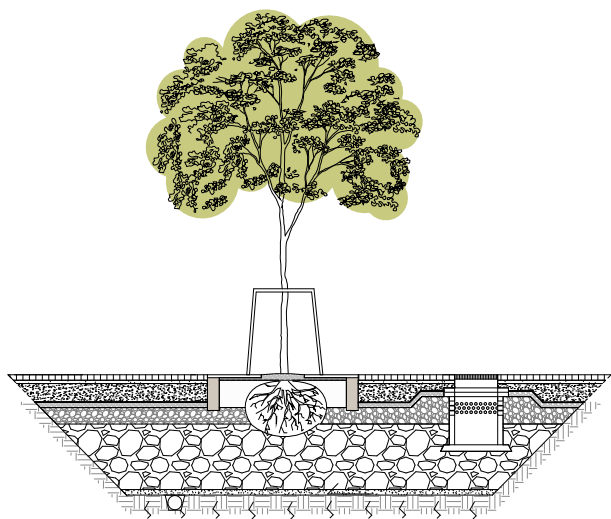
Exempel på blandallé på Södermalm i Stockholm (Funkia).

Vid kraftiga regn fylls bädden och breddas mot brunnar.

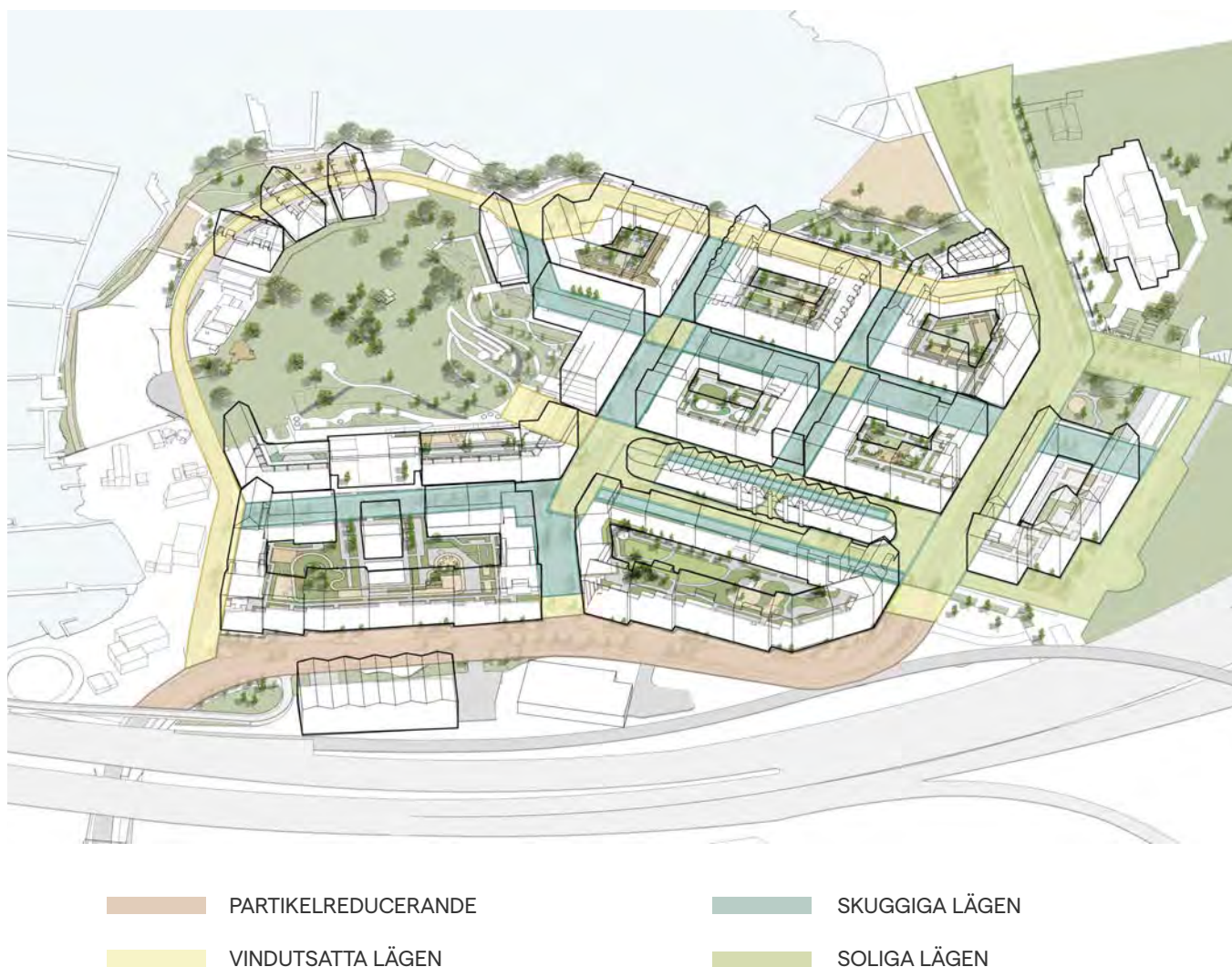

Takvatten fördröjs via en smal men lång och sammanhängande förgårdsmark.

Princip för träd planterat i hårdgjord yta med markgaller

GATUTRÄD & PARTIKELREDUCERANDE VEGETATION

I Vårby udde planeras gatuträden utifrån ståndort och förutsättningar på platsen. I området finns soliga gator, skuggiga gator, vindutsatta lägen och lägen där det är extra viktigt med träddarter vars krona har en funktion av att rena luften från partiklar.

En luftrenande vegetationsridå planeras även i slänter mellan E4an och Vårby allé för att hindra partiklar att nå området. Sammansättningen av arter i vegetationsridån kommer även att användas för kompositionen av gatuträden och regnträdgårdsplantering.

På vissa platser väljs exotiska träd för dess särskilda uttryck eller funktion. Exempel på dessa träd är *Magnolia kobus* som har en tidig blomning på bar kvist, *Ginkgo biloba* som har många fördelar som gatuträd med dess tålighet mot både luft och markföroreningar samt hög salthalt.

Utrymmet i gatan avgör också artvalens lämplighet. Ett gatuträd för de allra smalaste, skuggigaste gatorna föreslås *Crataegus monogyna* 'Stricta', smalkronigt trubbhagtorn som trädval.

REFERENSBILDER

Pinus sylvestris - tall (inhemsk)

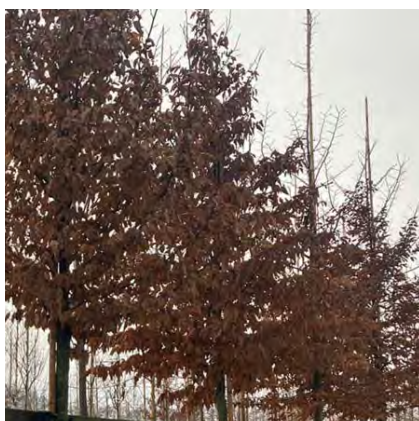

Quercus robur - skogsek (inhemsk)

Tilia cordata - skogslind (inhemsk)

Exempel på stora träd (18-25m) utmed Vårby allé och gångfartsgatan vid strandparken, där utrymme mellan gångbana och körbana är 3,5-4 meter.

Carpinus betulus - avenbok (inhemsk)

Sorbus aucuparia - rönn (inhemsk)

Ginkgo biloba - ginkgo

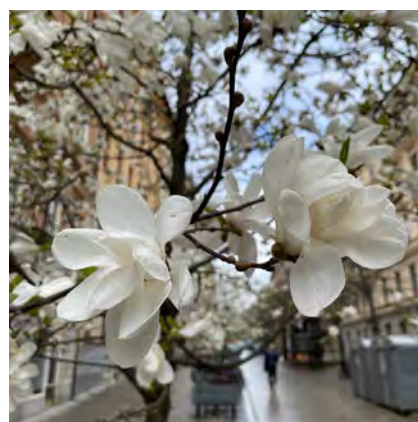
Exempel på mellanstora träd (12-18 m) utmed lokalgator och centrala lokalgator där 3 meter finns mellan gångbana och körbana.

Alnus incana 'laciniata' - flikbladig gråal (inhemsk)

Pyrus communis 'Beech Hill' - päron (inhemsk)

Magnolia kobus - japansk magnolia

Exempel på små träd (8-12 m) för lokalgator med 2 meter mellan gångbana och körbana.

DELOMRÅDEN

Illustration av David Wiberg

Det centrala torget kantas i väster av kvarter B3 bredvid ramp och trappa uppför kullens sluttning. Rampen ger tillgänglig koppling till de förskolegårdar som terrasserats in i sluttningen på ömse sidor om rampen. "Cigarren" (C1) får en ny konstruktion. Planformen från den befintliga byggnaden och

gestaltningen härleds tillbaka till dess ursprungliga utseende då ett regelbundet sågtandstak sträckte sig längs hela dess längd. Genom åren har detta taklandskap förvanskats och byggt till och om. Det är den ursprungliga byggnadens gestaltning som återskapas i den nya "Cigarren".

DELOMRÅDE A

Kvarter A1

Axonometri kvarter A1. Pilen markerar angöring till garaget.

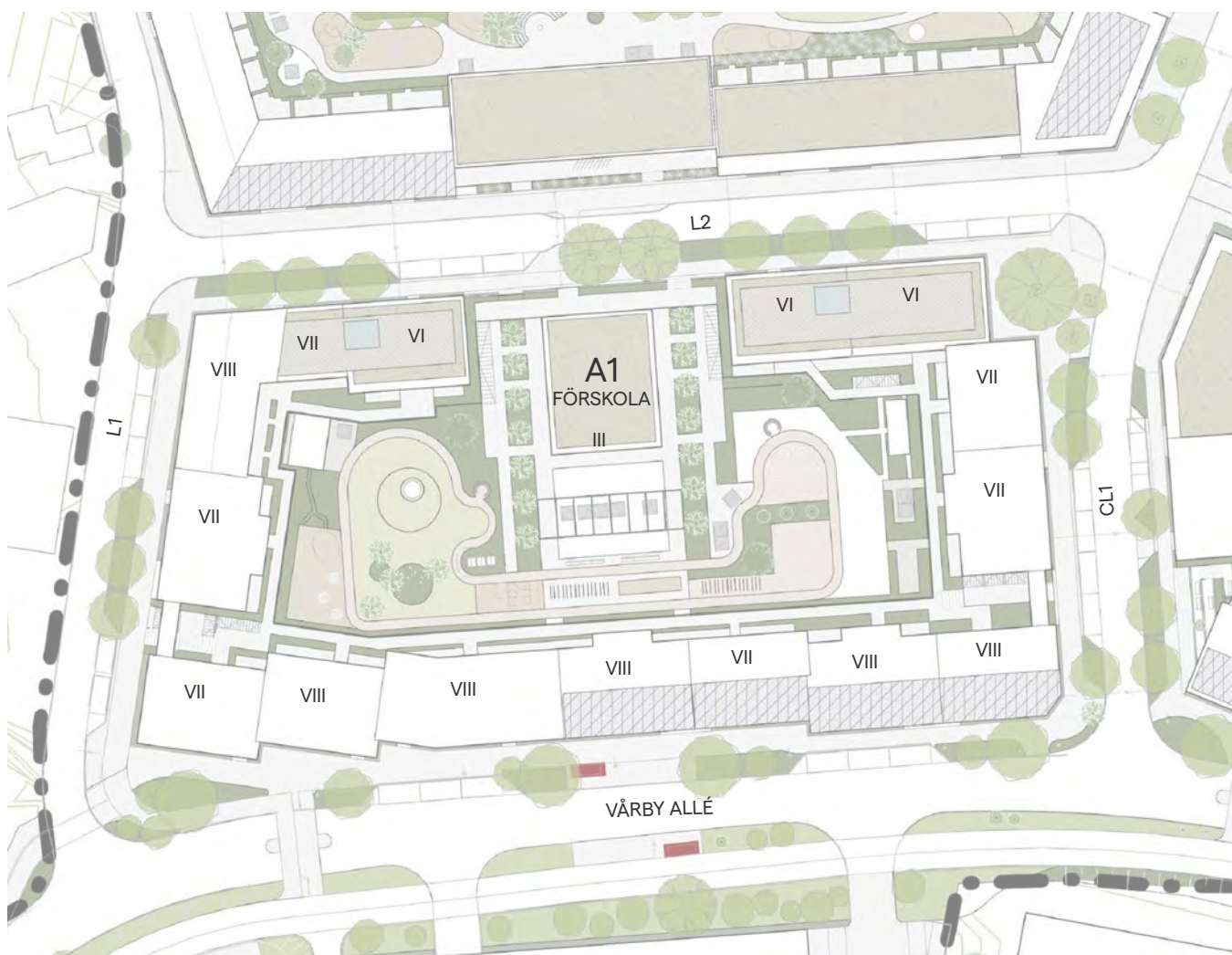
Delområde A omfattar stadsdelens sydvästra hörn och kantas i väster av Hamnvägen och Mälaren, i söder av Vårby allé och E4:an. Delområdet påverkas i hög grad av sin närhet till motorvägen och behöver kunna hantera de höga bullernivåer och partikelhalter som motorvägen genererar.

Delområdet utgörs av kvarter A1, ett av två storgårdskvarter inom stadsdelen. Mot motorvägens storskaliga infrastruktur bildar bebyggelsen inom kvarter A1 tillsammans med kvarteret i delområde F längre österut, en i stora delar sammanhängande skärm som skydd mot buller och luftpartiklar för stadsdelen

innanför. Kvarteret är stort för att skapa så få anslutande tvärgator som möjligt mot Vårby allé. Samtidigt behövs den stora, skyddade gårdsytan för att rymma förskolegård till kvarterets förskola tillsammans med mindre bostadsgårdar för de boende. Behovet av att skapa bullerskyddade gårdar för utevistelse både för förskola och boende har varit en de viktigaste förutsättningarna för utformningen av kvarter A1.

Stadsdelen Vårby udde som helhet bildar flera sinsemellan olika stadsfronter mot omgivande områden. Stadsfronterna har som gemensam nämnare att stadsdelens avslutning mot omgivningen hela tiden är tydligt avläsbar.

SITUATIONSPLAN

Delområde A, 1:1000

De ger också en antydning om hur stadsdelens karaktär skiljer sig ifrån och kompletterar omgivande stadsdelar och områden. Stadsfronten mot söder och väster där kvarter A1 ingår ska visa på områdets karaktär och struktur som kvartersstad men också ett stort mått av variation i fasadgestaltning och taklandskap.

Vårby som kommun del upplevs ofta som monotont och dominerat av fristående lamell- och punkthus. De olika områdena består i stort av byggnader i samma skala och med samma utformning. På många ställen är byggnaderna också långa, vilket skapar barriärer och förstärker det monotona uttrycket.

Det har därför varit viktigt att i Vårby udde som helhet, men i synnerhet i utformningen av storgårdskvarteren sträva efter att bryta ner de stora och relativt höga byggnadsvolymer för att skapa en intimare skala och en varierad miljö. Detta ska ske i balans med att stadsdelen upplevs som urban och gestaltningsmässigt sammanhållen. Kvarterets byggnader varierar mellan tre och åtta våningar och taklandskapets blandning av sadeltak, platta eller låglutande tak, vegetationstak och takterrasser bidrar till variation på höjden.

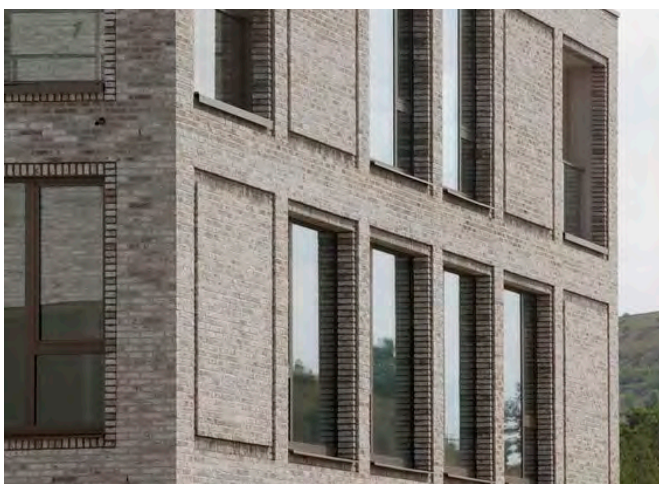
REFERENSBILDER

Betongfasad med relief
(KAAI 37 Antwerp, aDVT).

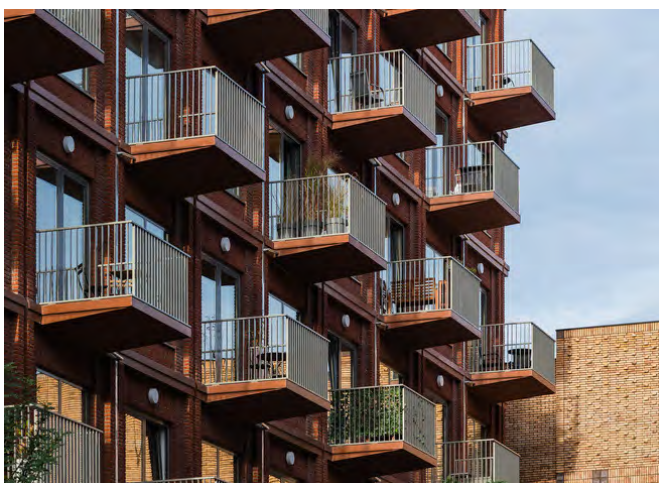
Betongfasad med relief, spel med fönster
(Frauenheimgasse, Alleswirdgut Architektur).

Tegelfasad med relief
(be-Mine villa, UAU collectiv).

Fasad i cederträ, enkel fönstersättning
(Hagastaden, General Architecture).

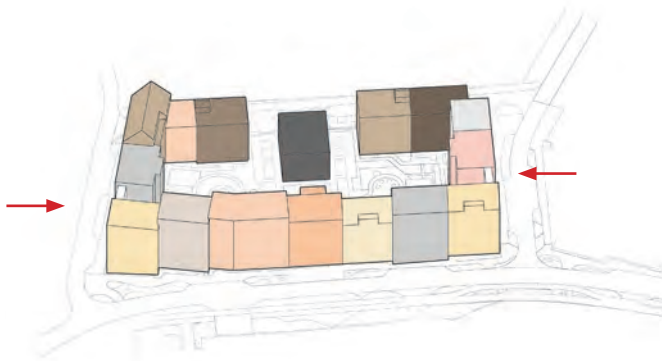

Tegelfasad, spel med balkonger
(Loftwonen Strijp-S, architectenlenen).

Tegelfasad, industrikaraktär
(Artillerivej Housing Block, Kay Fisker).

GESTALTNINGSPRINCIPER

Bebyggelsen mot motorvägen bildar en sammanhängande skärm söderut mot trafikbuller och luftpartiklar. Kvarteret ges variation och indelning i mindre volymer genom en delvis flikig struktur med förskjutningar i plan samt olika gestaltning.

Kvarterets hörn ut mot den bullriga södersidan är ej sammanbyggda för att undvika hörnlägenheter utan möjlighet till tyst sida. Skärmar med innanför liggande balkonger binder ihop dessa hörn.

Inslaget av lokaler i kvarter A1 kommer att vara litet då handel och kommersiella lokaler koncentreras runt det centrala torget och Vårby allés norra del. Längs kvarterets sockelvåning mot Vårby allé får istället planerad stadsgrönska särskild vikt, för att skapa en upplevelserik och tilltalande miljö tillsammans med bostadsentréer.

Varierat taklandskap med gröna tak och takterrasser på lägre byggnader i kvarterets norra del, som komplement till bostadsgårdar då en stor del av innergården används av förskolan.

Riskavstånd från motorvägen medger generellt inte balkonger längs kvarterets södersida. Denna sida är dessutom utsatt för höga nivåer trafikbuller. För att skapa djup och variation med andra medel än balkonger används istället generösa fönsterpartier, reliefer och djupverkan i fasad och variation i material och kulör mellan olika byggnader eller trapphusenheter.

DELOMRÅDE B

Kvarter B1, B2/förskola, B3, B4 och B5
"Kullen"

Axonometri kvarter B1, B2, B3, B4, B5. Pilarna markerar angöring till garagen.

Lamellhus möter "Kullen" i delområde B och inkluderar två förskolor samt ett vårdboende. Förskolan B2 förläggs nedanför kullens sluttning och möjliggör platser för lek på kullens sydsida. Vissa nivåer terrasseras för att skapa plana ytor medan andra ytor lämnas som befintlig naturmark. I kvarter B4 ligger förskolan och vårdboendet gemensamt i en vinkelbyggnad.

Bebyggelsen följer kullens slingrande bas och bildar en genomsläpplig kant mellan torgets livfulla stadsliv och kullens grönskande natur. I foden av det centrala torget leder en generös ramp och trappa (GV1) upp för kullens sluttning mellan kvarter B3 och B4 och skapar en tydlig

och välannonserad koppling mellan kullen och torget. På toppen av kullen finns en av områdets viktigare attraktionspunkter, utsiktsplatsen ut mot Mälaren.

Samtidigt som byggnadernas placering med sina släpp tillåter visuell och fysisk kontakt med kullen har bebyggelsen även en stadsmässig utformning med dess placering längs gatan och med tydliga entréer och lokaler mot gatan.

Ledorden för bebyggelsens karaktär är lekfullt, varierat och naturligt. Varje hus har sin egen tydliga karaktär och behöver inte inrätta sig i något gemensamt utformningssystem –

SITUATIONSPLAN

Delområde B, 1:1250

Ett varierat taklandskap med gröna tak och takterrasser på lägre byggnader bidrar till den brokiga karaktären.

För att skapa en mjuk övergång till kullen utgörs materialvalen av robusta naturliga material som tegel, trä och betong.

REFERSENSBILDER

Referens betongfasad Kv Glommen (Scott Rasmussen Källander)

Referens rundade längsgående balkonger Bostadshus Basel (Jessen Vollenweider)

Referens rundad träpanel (Sandell Sandberg, Eriksberg)

Referens vårdboende. Trädgårdarna, Örebro (Marge Arkitekter)

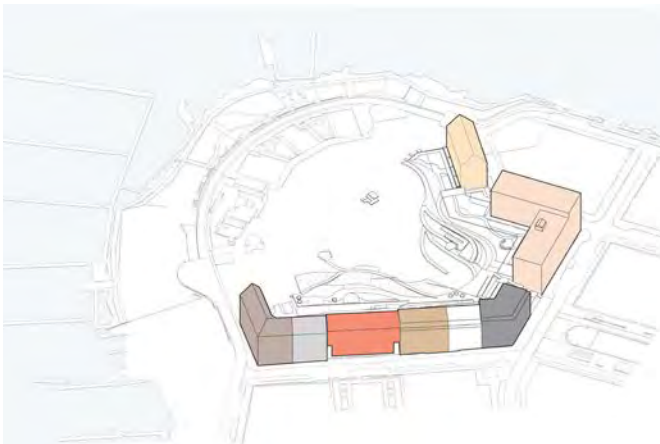

Referens träfasad (Skagershuset, OWC arkitekter)

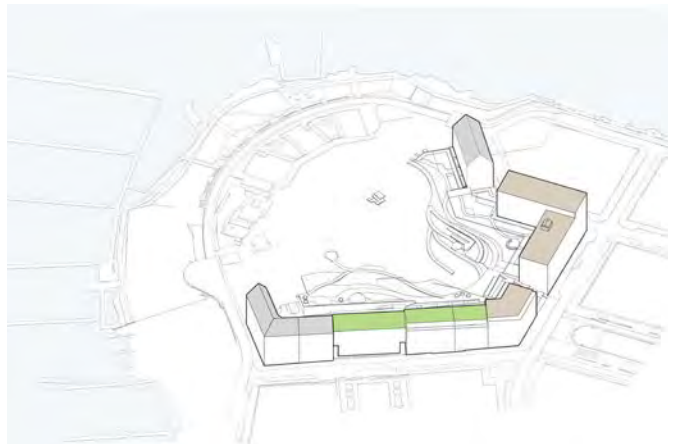

Referens trappande planteringar med ramp (Nexus, Arkitema Architects)

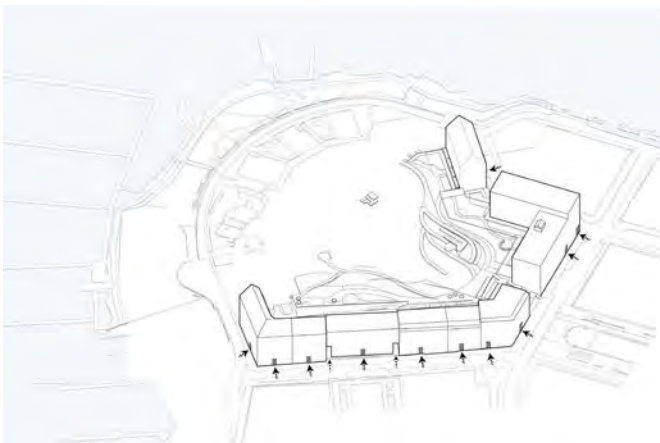
GESTALTNINGSPRINCIPER

Trapphusvis fasadindelning med en varierad material och kulörpalett i tegel, trä och betong

Ett varierat taklandskap med sadeltak, gröna tak och takterrasser på lägre byggnader bidrar till den omväxlande karaktären

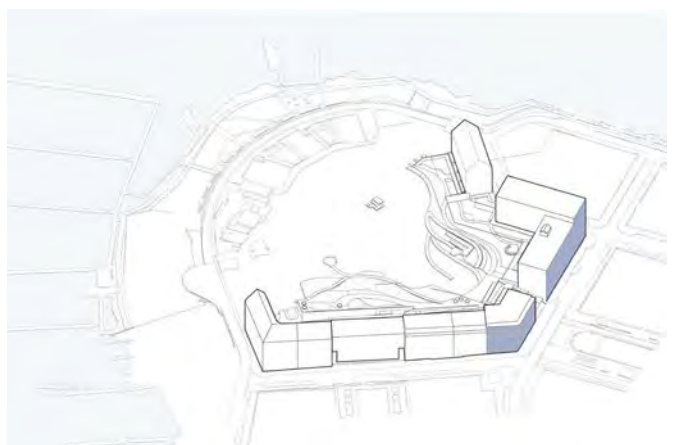
Bostadsentréer skall förläggas mot gata och vara tydliga och väl utformade

Markerad bottenvåning mot centrala torget

Bostadsgårdar trappar och möter kullens naturmark

Mer representativa fasader mot centrala torget

“KULLEN”

Exempel på robusta möbler av stål och trä till “Kullen” som underhålls lätt och ger ett omhändertaget intryck.

Stigsystem trampas upp av boende med tiden

Exempel på ett robust utkikstorn av trä.

Exempel på naturlek på kullen inom förskolegårdarna.

Utsiktsplatsen på kullen blir områdets högsta naturliga punkt på 25 m över havet och är resten av en rullstensås med morän och sand. På kullens topp kan det anläggas ett utkikstorn som blir en given målpunkt. Även robusta och lättskötta möbler kan skapa närvaro på platsen.

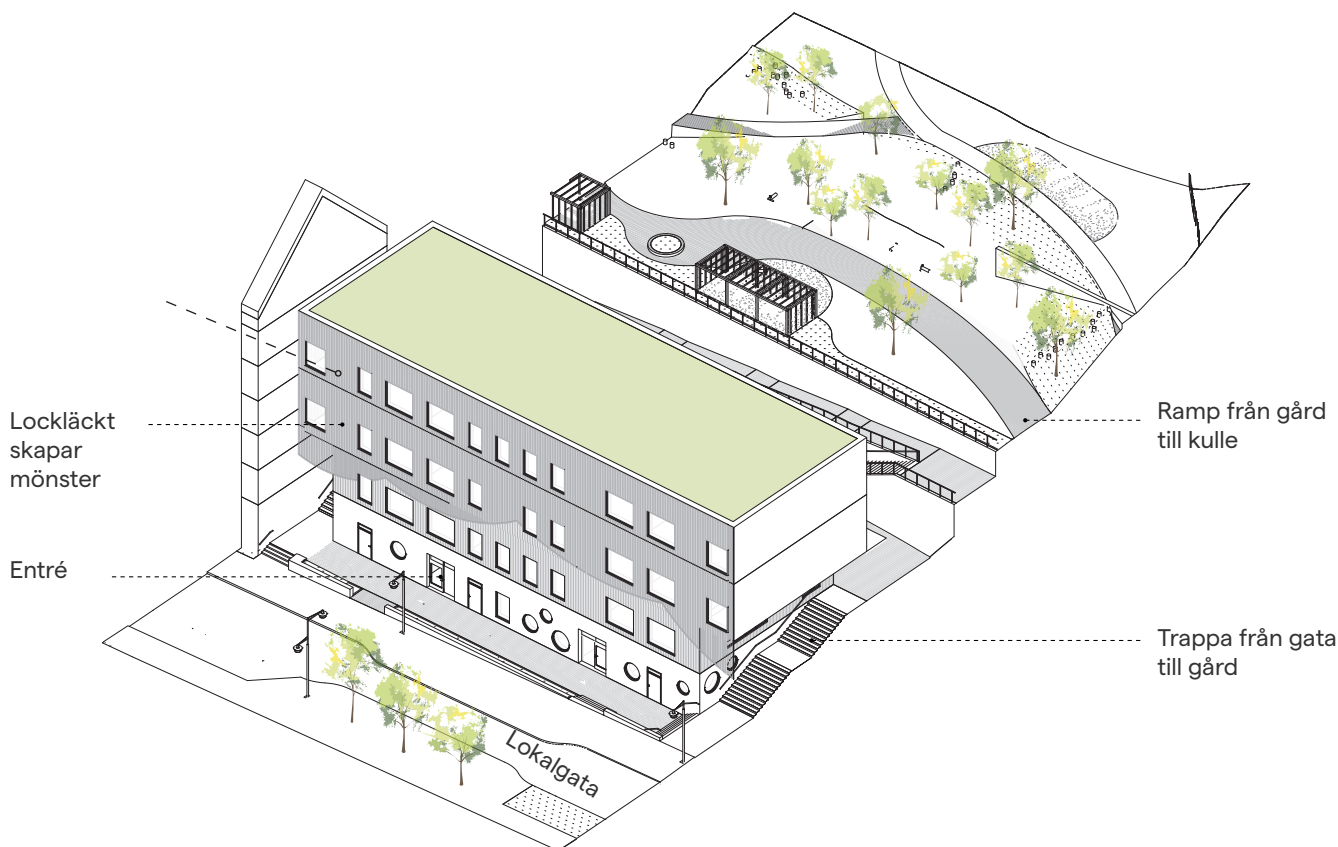
Kullen är idag omgärdad av stängsel och marken är igenvuxen med högt gräs, ris och sly. I takt med att den nya stadsdelen växer fram kommer nya stigar att trampas upp och kojor att byggas.

Den mest tillgängliga vägen till toppen går via ramper från centrala torget som landar i

en platsbildning ca 16 m över havet. Åtkomst till kullen möjliggörs även via båtklubben och strandskogen.

Förskolegårdarna inryms till viss del på kullen via ramper och trappor. Den södra gården anläggs på redan påverkad mark och består av släntlek, trappor och återskapad natur med lekinslag. Gårdarna anpassas till befintlig naturmark och strävar efter ett minimerat ingrepp. Lekmiljöer skapas av material från platsen – stockar, stenar, kvistar eller utrustning av trä som placeras direkt på mark.

KVARTER B2 (FÖRSKOLA)

Förskolebyggnaden är placerad naturnära i en terrasserad slänt omgiven av förskolegårdar i flera nivåer. Förskolan rymmer sex avdelningar som fördelas i byggnadens plan två, tre och fyra.

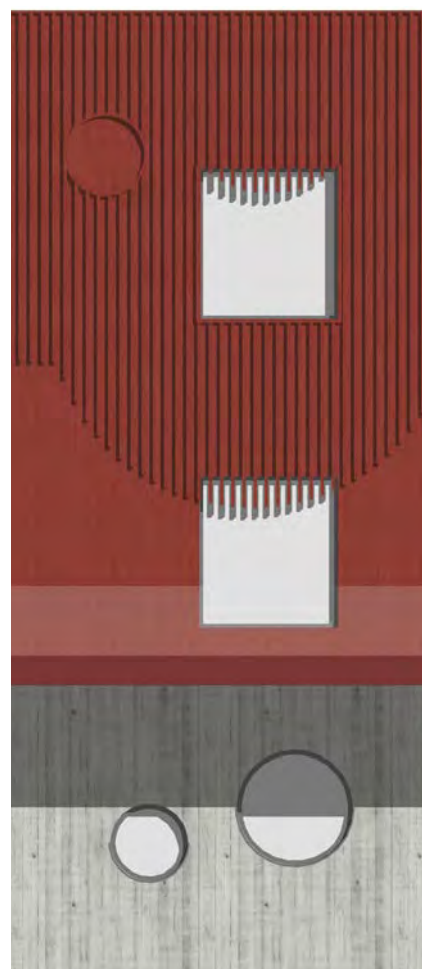
Byggnadens nedersta våning rymmer en huvudentré, inlastning, kök samt tekniska utrymmen. Våningsplanet gestaltas som en robust tung bas med en sockel i betong. Betongen är gjuten mot träplankor för reliefverkan som anknyter till övriga fasader i trä. De övre våningsplanen som huserar avdelningarna, får varma, röda träfasader med ett reliefspel genom att lockläkten skapar lekfulla

former över fasaderna.

Cirkulära former återkommer över fasaden genom cirklar i läkten och runda fönster. Cirkulärna kan ses som en lek med bollar eller som kolsyrebubblor som bubblar vilket refererar till platsens historia.

Lockläckten varieras och skapar med sin struktur och skuggverkan geometriska former i fasad.

Geometriska former skapar en sammanhållen fasad.

Lockläckten skapar former i fasaden (Arkitema).

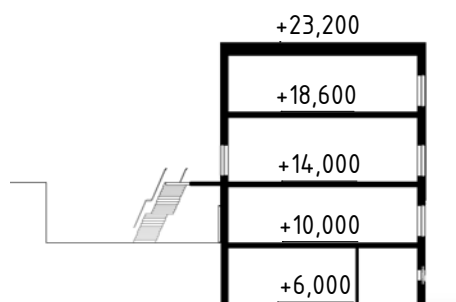

Rött trä i lekfull form (Sandell Sandberg, Eriksberg).

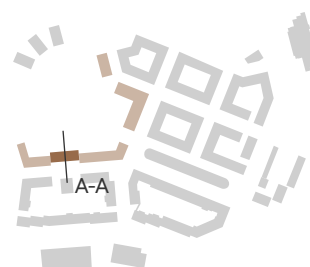
FASADER & SEKTION
1:500

Fasad mot söder

Sektion A-A

FÖRSKOLEGÅRDAR B2 OCH B4

Planutsnitt förskolegårdar B2 och B4, 1:800

Förskolornas gårdar disponeras i nivåer upp mot kullen med en gestaltning som möter den naturliga topografin. Trappningen i nivåer är också en viktig del i att förse förskolans ytor med dagsljus. Gårdarna utgörs av tre zoner vardera. Den trygga, vidlyftiga och den vilda zonen.

De trygga zonerna utgörs av ytan närmast byggnaderna. Där är marken plan och fokuserar på tillgänglighet, lek för de minsta, sittplatser, och samlingsplatser för utomhuspedagogik.

Lite längre bort från byggnaderna börjar den vidlyftiga zonen. Där finns möjlighet till mer

avancerad och fartfylld lek. Här kan barnen springa, gunga, och balansera. Här kan barnen också nyttja gårdarnas topografi till att klättra, hoppa, och glida.

Längst upp där gårdarna utgörs av kullens befintliga naturmark finns den vilda zonen. Där får barnen möjlighet till att utforska och leka i mer vild natur. Här kan barnen gömma sig och nyttja skogens lösa material till fantasilekar och kojbyggen. Från de vilda zonerna finns också kopplingar till kullens allmänna ytor.

REFERSENSBILDER

Trädäck för lek. Integreras med sandlådor

Plana flexibla ytor, målade motiv för lek

Slänktelek i Blomsterdalen i Stockholm, (AJ Landskap)

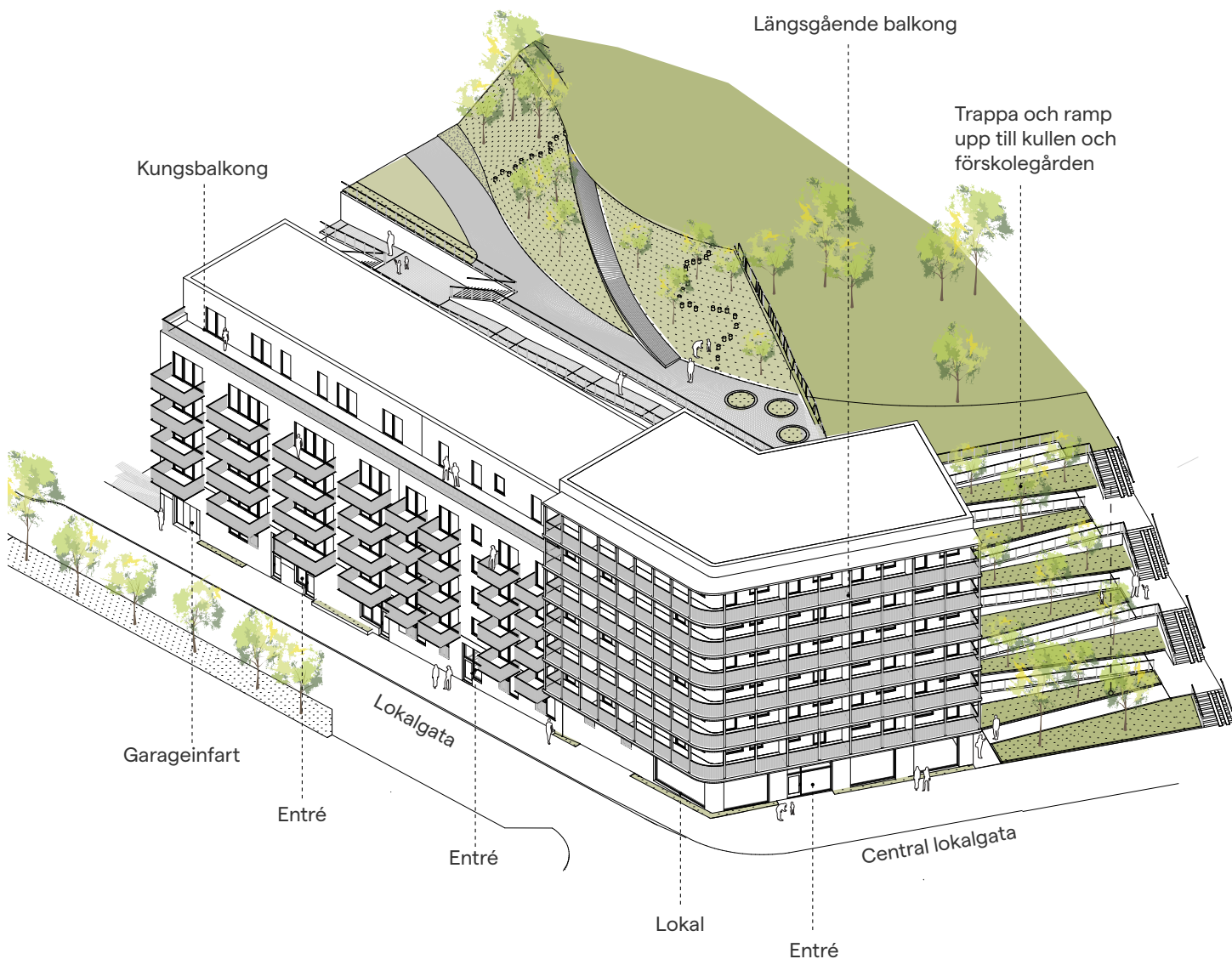

Solskydd och bullertak. Plats för möjlig utepedagogik

Trappor och ramper inom skolgården utgörs av gabionmurar med växtlighet.
Referens Sjövikshöjden, Årstaberg.

KVARTER B3

I fonden av centrala torgets ligger kvarterets accentbyggnad. Denna byggnad är av särskild vikt då den är belägen i hörnet mot öster där långa siktlinjer längs torget och den centrala lokalgatan från både norr och söder möts. Byggnaden är kvarterets mest publika med lokal i bottenvåning och är även högre än övriga hus i kvarteret. Gestaltningen tar upp drag och materialitet från den tidigare panncentralen. En svart tegelvolym med skulpturala drag och med rundade hörn blir en tydlig accent och ett vackert tillägg till "Cigarren" och tillhörande torg. Längsgående balkonger med pelare bildar en representativ och strikt fasad mot torget

Innanför detta strikta skikt finns en lekfullhet i form av friare fönstersättning och det liv och rörelse i form av växter och möbler och mänsklig närvaro som balkonger ger. Något som förhoppningsvis ger en livfull fond till det centrala torget.

Den lägre delen av kvarteret har ett lugnare uttryck med enklare balkonger med pinnräcken och ingen markerad sockel. Materialvalen går i trä och betong. Översta våningen på lågdelen är indragen för att hålla ner skalan och möjliggöra terrasser. Mot kullen ligger en gemensam terrasserad gård och privata uteplatser.

REFERENSBILDER

Träfasad med pinnräcke och fönster till golv.

Betongfasad med pinnräcke och fönster till golv.

Hörnhusets tegelfasad med längsgående balkonger av smidesjärn.

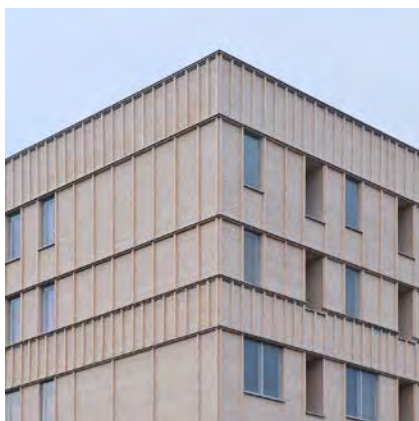
Träfasad möter betongsockel och uppglasad entré.

Betongfasad fortsätter ner i sockel.

Uppglasade lokaler möter torget.

Östra sala backe (Scott Rasmussen Källander).

Kv Glommen (Scott Rasmussen Källander).

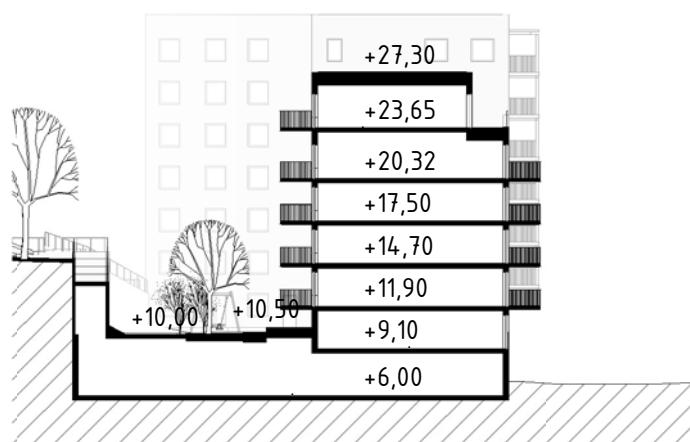

Bostadshus Basel (Jessen Vollenweider).

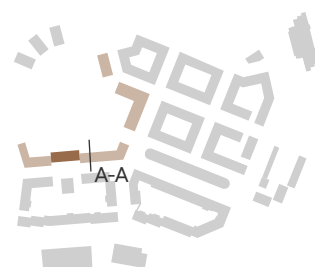
FASADER , SEKTION & PLAN
1:500

Fasad mot söder

Sektion A-A

En gångväg av ramper varvas med planteringar och löper mellan B3 och B4. Planteringarna och den bakomliggande naturmarken blir en grön fond mot centrala torget. Ramperna utgör ett allmänt gångstråk till förskolegårdarna och landar i en platsbildning och entré till "Kullens" sparade natur.